

RP 216/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om inkomstdatasystemet och lagen om ett positivt kreditupplysningsregister ändras.

Det föreslås att lagen om inkomstdatasystemet ändras så att bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar motsvarar de krav som följer av EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Enligt förslaget upphävs i den lagen bestämmelserna om att prestationsbetalarna ansvarar för att uppgifterna i inkomstregistret är korrekta och för att uppgifterna rättas utan obefogat dröjsmål samt om att inkomsttagarens begäran om rättelse ska riktas till prestationsbetalaren. Till lagen fogas bestämmelser om Inkomstregisterenhetens ansvar för att den personuppgiftsansvariges skyldigheter fullgörs och den registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med dataskyddsförordningen. Det föreslås också att Skatteförvaltningens roll som gemensamt personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet preciseras i fråga om det tekniska underhållet av systemet.

Till följd av att Inkomstregisterenhetens ansvar i samband med registerföringen blir utvidgat föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om att Inkomstregisterenheten får förelägga vite för fullgörande av den anmälningsskyldighet som anges i lagen.

Dessutom föreslås det att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter ur inkomstregistret när den registrerade kräver begränsning av behandlingen preciseras och att det till lagen fogas en bestämmelse om bevaringstiden för sådana uppgifter i inkomstdatasystemet.

Enligt förslaget ändras lagen om ett positivt kreditupplysningsregister så att uppgift om att den registrerade har krävt begränsning av behandlingen av personuppgifter med stöd av dataskyddsförordningen ska lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 4 januari 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Nuläge.....	5
2.1.1 Allmänt om inkomstregistret	5
2.1.2 Ansvar och skyldigheter i fråga om registerföringen och uppgifternas riktighet	6
2.1.3 Påföljder vid försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret	6
2.1.4 Bevaringstid för inkomstuppgifter i inkomstregistret.....	7
2.1.5 Bestämmelser om begränsning av behandlingen av personuppgifter i lagen om inkomstdatasystemet och lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	7
2.2 Bedömning av nuläget	8
2.2.1 Ansvar och skyldigheter i fråga om uppgifternas riktighet	8
2.2.2 Påföljder vid försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret	8
2.2.3 Begränsning av behandlingen av personuppgifter.....	8
3 Målsättning	9
4 Förslagen och deras konsekvenser	9
4.1 De viktigaste förslagen	9
4.1.1 Ansvar och skyldigheter i fråga om uppgifternas riktighet	9
4.1.2 Effektivare fullgörande av skyldigheten att göra anmälan till inkomstregistret.....	9
4.1.3 Begränsning av behandlingen av personuppgifter.....	10
4.2 EU-rättslig bedömning av förslagen.....	10
4.3 De huvudsakliga konsekvenserna.....	11
4.3.1 Konsekvenser för de registrerade	11
4.3.2 Konsekvenser för Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och Skatteförvaltningen.....	11
4.3.3 Konsekvenser för Rättsregistercentralen	13
4.3.4 Konsekvenser för intressenter.....	13
4.3.4.1 Konsekvensernas art och omfattning	13
4.3.4.2 Konsekvenser för prestationsbetalare	13
4.3.4.3 Konsekvenser för uppgiftsanvändare	14
5 Remissvar	14
6 Specialmotivering.....	19
6.1 Lagen om inkomstdatasystemet.....	19
6.2 Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	27
7 Ikraftträdande	28
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	28
8.1 Regleringens natur med tanke på grundläggande fri- och rättigheter.....	28
8.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter	28
8.3 Användning av det nationella handlingsutrymmet och rättslig grund för behandlingen	30
LAGFÖRSLAG.....	32
1. Lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet.....	32
2. Lag om ändring av 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	34
BILAGA.....	36

PARALLELTEXTER.....	36
1. Lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet.....	36
2. Lag om ändring av 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.....	39

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Bestämmelser om det inkomstregister som togs i bruk 2019 finns i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018). Lagen stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 49/2017 rd). De viktigaste lagstiftningshelheterna i lagen gäller registreringen av de uppgifter som arbetsgivare och andra prestationsbetalare har anmält till inkomstdatasystemet, anmälningsförfarandet samt utlämnandet av uppgifter ur inkomstregistret till de uppgiftsanvändare som har rätt att få dem för de ändamål som anges i lagen. Personuppgiftsansvarig för inkomstregistret är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen (*Inkomstregisterenheten*).

Inkomstregistrets datainnehåll och kretsen av aktörer som får uppgifter ur registret har utvidgats under lagens giltighetstid. Genom lagen om ändring av lagen om inkomstdatasystemet (940/2022), som trädde i kraft vid ingången av 2023, fogades till lagen bestämmelser om nya uppgiftsanvändares rätt att få inkomstuppgifter ur inkomstregistret för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Det blev möjligt att för polisen, Tullen, Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi, migrationsförvaltningen, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet samt den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen, den offentliga rättshjälpen, den allmänna intressebevakningen och stämmingsmännen inom justitieministeriets förvaltningsområde att använda uppgifterna i sin verksamhet. Bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar och om ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta ändrades inte i detta sammanhang.

I sitt utlåtande om utkastet till regeringsproposition fäste Dataombudsmannens byrå uppmärksamhet vid bland annat bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar, i synnerhet ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta. Dataombudsmannens byrå ansåg det vara motiverat att förhållandet mellan bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar i lagen om inkomstdatasystemet och kraven enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, utreds och behovet av att ändra 4 § bedöms för att säkerställa att bestämmelsen motsvarar det som föreskrivs i dataskyddsförordningen.

I samband med den fortsatta beredningen ansågs ärendet dock vara så vittomfattande att de ändringar som det föranleder inte kunde genomföras i samband med den regeringsproposition som då var under beredning och det ansågs motiverat att inleda en separat utredning under hösten 2022 för att genomföra ändringarna. I samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition RP 123/2022 rd upprepade Dataombudsmannens byrå sin tidigare ståndpunkt om att förhållandet mellan den lagstiftningslösning i lagen om inkomstdatasystemet som gäller den personuppgiftsansvariges ansvar och kraven enligt dataskyddsförordningen ska utredas och behovet av att ändra 4 § ska bedömas. Dataombudsmannens byrå såg dock inget hinder för att detta sker senare, dock under förutsättning att saken faktiskt kommer att bedömas senast inom en senare tidsplan som anges i propositionen.

Finansministeriet inledde en utredning tillsammans med Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen hösten 2022. I utredningen behandlades de ändringar som behövs i lagstiftningen samt deras konsekvenser för det tekniska genomförandet av inkomstdatasystemet och för Inkomstregisterenhetens verksamhet i egenskap personuppgiftsansvarig för inkomstregistret. I samband med utredningen hördes också inkomstregistrets intressentgrupper

i flera olika skeden för att utreda vilka spridningseffekter ändringarna eventuellt har på deras verksamhet.

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och till den del propositionen gäller det positiva kreditupplysningsregistret i samarbete med justitieministeriet. Beredningsunderlaget till regeringspropositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM011:00/2024>.

Utlåtanden om utkastet till proposition har begärts av inkomstregistrets viktigaste intressentgrupper, överordnade ministerier och dataombudsmannens byrå.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Nuläge

2.1.1 Allmänt om inkomstregistret

I och med att inkomstregistret togs i bruk övergick man till centraliserad anmälan av löneuppgifter till inkomstregistret i realtid och enligt lönebetalning. Från registret förmedlas uppgifterna till uppgiftsanvändarna för att användas för de ändamål som anges i lagen. Reformen genomfördes stegvis så att det första steget gällde löneinkomster och andra uppgifter som arbetsgivarna meddelat. Från och med 2021 utvidgades inkomstregistret till att omfatta pensioner och andra förmånsinkomster. Uppgifterna anmäls en gång och med en enda anmälan centraliserat till inkomstregistret, varifrån uppgifterna förmedlas till alla aktörer som använder uppgifter i inkomstregistret.

I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs i inkomstregistret de i 6 § 2 och 3 mom. i lagen om inkomstdatasystemet avsedda inkomstuppgifter och andra uppgifter om inkomsttagare som prestationsbetalarna är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna med stöd av de lagar som nämns i momenten. I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner som dessa har gett nämns i 2 mom. de uppgifter som införs och som betalaren är skyldig att lämna med stöd av de bestämmelser i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) och i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016) som nämns i den inledande satsen i momentet. I 3 mom. föreskrivs det om uppgifter om prestationer som betalats av lönebetalare och som ska föras in i inkomstregistret. I fråga om dessa uppgifter grundar sig skyldigheten att lämna uppgifter på annan lagstiftning än skattelagstiftning.

I 5 och 6 mom. föreskrivs det om uppgifter om prestationer som betalats av förmånsbetalare. I 7 § föreskrivs det om uppgifter om arbetsavtalsförhållanden och andra anställnings- och uppdragsförhållanden som kompletterar uppgifterna enligt 6 § 2 och 3 mom. och i 8 § föreskrivs det om identifierings- och kontaktuppgifter om inkomsttagaren och prestationsbetalaren. I 9 § föreskrivs det om andra uppgifter som införs i inkomstdatasystemet, bland annat sådana i 1 mom. avsedda uppgifter om finska medborgare och utlänningar bosatta i Finland som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) och som införs för säkerställande av uppgifternas riktighet.

I de uppgifter som förs in i inkomstregistret ingår inte uppgifter som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen.

De uppgifter som förs in i inkomstregistret ska lämnas till Inkomstregisterenheten, som förvaltar inkomstdatasystemet. Det är obligatoriskt att lämna uppgifter enligt 6 och 8 § och frivilligt att lämna uppgifter enligt 7 §. Uppgifterna ska lämnas elektroniskt, men vissa uppgifter kan dock av särskilda skäl lämnas på en blankett.

2.1.2 Ansvar och skyldigheter i fråga om registerföringen och uppgifternas riktighet

Bestämmelser om den personuppgiftsansvarige för inkomstdatasystemet och om ansvaren i anslutning till inkomstdatasystemet finns i 4 § i lagen om inkomstdatasystemet. Enligt 1 och 2 mom. är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet. Enheten förvaltar inkomstdatasystemet och ansvarar för inkomstdatasystemets funktion och informationssäkerhet tillsammans med Skatteförvaltningen. Enligt 1 mom. fastställer Inkomstregisterenheten närmare genom beslut vilka uppgifter som ska föras in i inkomstregistret med stöd av denna lag. Inkomstregisterenheten ska även fatta beslut om vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna för de ändamål som avses i denna lag samt ansvara för förmedlingen av uppgifter från inkomstregistret till uppgiftsanvändarna.

I 3 och 4 mom. föreskrivs det om ansvar och skyldigheter i fråga om riktigheten av uppgifterna i inkomstregistret. Enligt momenten ansvarar prestationsbetalarna för att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret är riktiga och för att rätta uppgifterna utan obefogat dröjsmål. Om en inkomsttagare begär att en felaktig uppgift som en prestationsbetalare har lämnat till inkomstregistret ska rättas, ska begäran om rättelse riktas till prestationsbetalaren. Inkomstregisterenheten svarar således inte för att uppgifterna i registret är korrekta och rättar inte fel eller brister som framgår av dem, utan begäran om rättelse riktas alltid till den prestationsbetalare som lämnat uppgifterna.

Enligt 5 mom. kan Inkomstregisterenheten, om den upptäcker tekniska fel i uppgifterna, begära att prestationsbetalaren kontrollerar riktigheten hos de uppgifter prestationsbetalaren har lämnat till inkomstregistret. Med stöd av bestämmelsen utför Inkomstregisterenheten i samband med mottagandet av uppgifter tekniska kontroller utifrån på förhand fastställda behandlingsregler och skickar anmälningar om fel till anmälarna på basis av formella fel i uppgifterna eller inkonsekvenser mellan uppgifterna. Vid dessa tekniska kontroller bedöms inte den innehållsmässiga riktigheten av de uppgifter som genomgått kontrollen enligt de på förhand fastställda tekniska behandlingsreglerna, och således innebär genomgången av den tekniska kontrollen ännu inte att uppgifterna de facto är korrekta.

I enlighet med ordalydelsen i de gällande bestämmelserna i 4 § förvaltas inkomstdatasystemet också tekniskt så att Inkomstregisterenheten endast tar emot uppgifter som prestationsbetalarna har lämnat, lagrar dem som sådana i inkomstregistret och förmedlar uppgifterna vidare till uppgiftsanvändarna. Inkomstregisterenheten har för närvarande inte möjlighet att rätta de uppgifter i inkomstregistret som prestationsbetalarna har lämnat på något annat sätt än genom särskilda åtgärder eller en möjlighet att tillägga en anteckning om att den registrerade till vissa delar har bestridit uppgifternas riktighet. Inkomstregisterenheten har inte heller tillgång till sådana elektroniska kommunikationssystem med hjälp av vilka den registrerade kan bestrida riktigheten av vissa uppgifter i inkomstregistret eller Inkomstregisterenheten lätt kan kontakta en prestationsbetalare på grund av ett bestridande som gäller någon viss anmälan om inkomstuppgifter i inkomstregistret.

2.1.3 Påföljder vid försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret

Inkomstregisterenhetens behörighet omfattar inte påförande av administrativa påföljder på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten enligt lagen om inkomstdatasystemet.

Med stöd av 22 § påför Skatteförvaltningen prestationsbetalaren en förseningsavgift, om i 6 § 2–5 mom. avsedda uppgifter eller i 8 § avsedda uppgifter som hänför sig till dem om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen. Enligt 23 § är förseningsavgiften tre euro för varje dag efter den kalenderdag som föreskrivs i 22 § 1 mom. till den tidpunkt då uppgifterna lämnas, dock högst 135 euro. Om uppgifterna lämnas mer än 45 kalenderdagar efter den dag som föreskrivs i 22 § 1 mom., är förseningsavgiftens belopp dock det nämnda beloppet ökat med en procent av beloppet av den för sent anmälda skattepliktiga prestationen eller av de för sent anmälda pensionsgrundande arbetsinkomster som är större än den skattepliktiga prestationen, dock högst 15 000 euro.

Dessutom kan Skatteförvaltningen med stöd av 22 a § i lagen om beskattningsförfarande påföra den uppgiftsskyldige en försummelseavgift, om de uppgifter som uppgiftsskyldigheten gäller lämnas för sent, är bristfälliga eller inte alls lämnas. Försummelseavgift påförs inte för att uppgifter lämnas för sent till inkomstregistret, om förseningsavgift enligt lagen om inkomstdatasystemet har påförts på grund av att uppgifterna lämnats för sent. Försummelseavgift enligt lagen om beskattningsförfarande kan dock påföras endast till den del det är fråga om försummelse att lämna uppgifter som behövs för beskattningen. Försummelseavgiften gäller således inte alla de uppgifter som enligt 6 § ska anmälas till inkomstregistret. Försummelseavgift kan inte påföras för försummelse att lämna uppgifter som ska anmälas med stöd av 6 § 3 mom., i fråga om vilka anmälningsskyldigheten grundar sig på pensionslagstiftningen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.

2.1.4 Bevaringstid för inkomstuppgifter i inkomstregistret

Enligt 18 § 1 mom. i lagen om inkomstdatasystemet avförs uppgifterna i inkomstregistret ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in.

2.1.5 Bestämmelser om begränsning av behandlingen av personuppgifter i lagen om inkomstdatasystemet och lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

Enligt artikel 18 i dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar behandlingen av personuppgifter på de grunder som nämns i artikel 18.1 a-d. Dessa grunder beskrivs närmare i specialmotiveringen.

Enligt 24 a § i lagen om inkomstdatasystemet tillämpas artikel 18 i dataskyddsförordningen dock inte på behandling av personuppgifter i inkomstdatasystemet. Den registrerade har således inte enligt den gällande lagen möjlighet att utöva den rätt som artikel 18 i dataskyddsförordningen ger att kräva att behandlingen begränsas i fråga om behandling av personuppgifter i inkomstdatasystemet på någon av de grunder som nämns i artikel 18.

Inkomstregisterenheten är också personuppgiftsansvarig för det positiva kreditupplysningsregistret. I 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) har, till skillnad från bestämmelserna i lagen om inkomstdatasystemet, utlämnandet av uppgifter ur kreditupplysningsregistret trots den registrerades krav på begränsning av behandlingen av personuppgifter begränsats till att gälla endast en sådan situation som avses i artikel 18.1 a i

dataskyddsförordningen där den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Uppgift om att den registrerade kräver begränsning av behandlingen av personuppgifter med stöd av artikel 18, som denne i praktiken endast kan göra effektivt på andra grunder än de som anges i artikel 18.1 a, hör till de uppgifter som med stöd av 22 § 2 mom. i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister lämnas ut kreditspecifikt till kreditgivare.

Enligt 21 § 5 mom. i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister lämnas uppgifter ut ur kreditupplysningsregistret till kreditgivare via ett tekniskt gränssnitt i form av en kreditupplysningsrapport. I kreditupplysningsrapporten lämnas också med stöd av 22 § 4 mom. i den lagen ut uppgifter om brutto- och nettoinkomster som har beräknats enligt de uppgifter som mottagits ur inkomstregistret för de senaste 12 månaderna.

2.2 Bedömning av nuläget

2.2.1 Ansvar och skyldigheter i fråga om uppgifternas riktighet

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om de principer för behandling av personuppgifter som ska tillämpas på den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 5.1 d ska personuppgifterna vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål (korrekthet). I artikel 16 i förordningen föreskrivs det om rätten till rättelse av uppgifter. Enligt artikeln ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål få felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne rättade. Med beaktande av ändamålet med behandlingen, ska den registrerade ha rätt att komplettera ofullständiga personuppgifter, bland annat genom att tillhandahålla ett kompletterande utlåtande. Enligt artikel 24.1 i förordningen ska den personuppgiftsansvarige genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter utförs i enlighet med förordningen. Inom ramen för det nationella handlingsutrymme som ges i förordningen är det inte möjligt att föreskriva något annat om dessa ansvar.

Enligt dataskyddsförordningen hör ansvaret för att uppgifterna är korrekta och för att den registrerades rätt till rättelse tillgodoses till den personuppgiftsansvarige, men i 4 § i lagen om inkomstdatasystemet föreskrivs det att ansvaret i fråga hör till de prestationsbetalare som lämnat uppgifterna till inkomstregistret i stället för till den personuppgiftsansvarige som anges i lagen. Dataombudsmannen har i de utlåtanden som nämns i avsnitt 1 ansett att på grund av att det inte finns något nationellt handlingsutrymme motsvarar bestämmelserna i fråga inte de krav som följer av förordningen. Det är skäl att se över bestämmelserna i 4 § om ansvaren i anslutning till inkomstdatasystemet.

2.2.2 Påföljder vid försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret

En möjlighet för Inkomstregisterenheten att påföra administrativa påföljdsavgifter på grund av försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret har inte behövts i en situation där prestationsbetalarna har haft ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta och för att felaktiga uppgifter rättas. Situationen förändras i och med att Inkomstregisterenhets ansvar för registerföringen ökar. För att Inkomstregisterenheten effektivt ska kunna sköta ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta i enlighet med förslaget, bör den på motsvarande sätt ha bättre möjligheter än för närvarande att säkerställa att prestationsbetalarna fullgör sin lagstadgade anmälningsskyldighet på behörigt sätt. Detta kan bäst lösas genom att Inkomstregisterenheten ges möjlighet att förelägga vite för fullgörande av den lagstadgade anmälningsskyldigheten.

2.2.3 Begränsning av behandlingen av personuppgifter

Tillämpningsområdet för den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kan begränsas i enlighet med artikel 23 i förordningen, om begränsningen i fråga till väsentliga delar respekterar de grundläggande fri- och rättigheterna och är en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle och om begränsningen är tillåten på någon av de grunder som anges i artikel 23.1.

Med beaktande av inkomstdatasystemets användningsändamål kan bestämmelsen i 24 a § om undantag från den registrerades rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet gå utöver vad som är nödvändigt och proportionellt på det sätt som avses i artikel 23 i förordningen. Bestämmelsen om den registrerades rätt att begränsa behandlingen av uppgifter i inkomstdatasystemet bör därför ses över så att den bättre motsvarar förordningen. Det föreslås även att det till lagen fogas en bestämmelse om hur länge uppgifter om krav på begränsning av behandlingen ska bevaras i inkomstdatasystemet.

3 Målsättning

Syftet med de föreslagna ändringarna av den personuppgiftsansvariges ansvar och den registrerades rättigheter är att bestämmelserna i lagen om inkomstdatasystemet bättre ska motsvara de krav som följer av dataskyddsförordningen.

Inkomstregisterenhetens rätt att förelägga vite för fullgörande av anmälningsskyldigheten hänför sig till att Inkomstregisterenhetens ansvar som personuppgiftsansvarig ökar och syftet är att ge Inkomstregisterenheten bättre möjligheter än för närvarande att säkerställa att prestationsbetalarna fullgör sin lagstadgade anmälningsskyldighet på behörigt sätt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Ansvar och skyldigheter i fråga om uppgifternas riktighet

Det föreslås att lagen om inkomstdatasystemet ändras så att bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar bättre motsvarar de krav som följer av dataskyddsförordningen.

I lagen upphävs bestämmelserna om att prestationsbetalarna ansvarar för att uppgifterna i inkomstregistret är korrekta och för att uppgifterna rättas utan obefogat dröjsmål samt om att inkomsttagarens begäran om rättelse ska riktas till prestationsbetalaren.

Till lagen fogas bestämmelser om Inkomstregisterenhetens ansvar för att den personuppgiftsansvariges skyldigheter fullgörs och den registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med dataskyddsförordningen. Det föreslås också att Skatteförvaltningens roll som gemensamt personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet preciseras i fråga om det tekniska underhållet av systemet.

De föreslagna ändringarna medför inte att uppgifts användarnas behörighet att bedöma och tolka betydelsen av uppgifterna i inkomstregistret med tanke på deras egen substanslagstiftning överförs till Inkomstregisterenheten, utan denna behörighet kvarstår även i fortsättningen hos uppgifts användarna själva på det sätt som föreskrivs någon annanstans i lag. Ändringarna påverkar inte heller på vilket sätt ändring söks i beslut som uppgifts användarna har fattat med

stöd av sin substanslagstiftning, och ett krav på att Inkomstregisterenheten ska rätta uppgifterna i inkomstregistret är inte ett medel för att inleda en process för sökande av ändring i uppgiftsanvändarens beslut.

4.1.2 Effektivare fullgörande av skyldigheten att göra anmälan till inkomstregistret

Till följd av att Inkomstregisterenhetens ansvar i samband med registerföringen blir utvidgat föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om Inkomstregisterenhetens behörighet att förelägga vite för fullgörande av den anmälningsskyldighet som anges i lagen. Om den anmälningsskyldige försummar sin anmälningsskyldighet kan Inkomstregisterenheten vid vite ålägga den anmälningsskyldige att fullgöra sin skyldighet. Vite kan, om det föreligger särskilda skäl, även föreläggas en person som är anställd hos den anmälningsskyldige, eller någon annan som handlar för den anmälningsskyldiges räkning.

4.1.3 Begränsning av behandlingen av personuppgifter

Det föreslås att bestämmelsen i lagen om inkomstdatasystemet, som gäller undantag från den registrerades rätt enligt artikel 18 i dataskyddsförordningen att begränsa behandlingen av personuppgifter, ändras så att undantaget på motsvarande sätt som i 24 a § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister begränsas till en sådan situation som avses i artikel 18.1 a i dataskyddsförordningen där den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet.

Den möjlighet som ändringen medför för registrerade att kräva att behandlingen av personuppgifter begränsas på någon annan grund än den nämnda ger anledning att samtidigt precisera lagen om ett positivt kreditupplysningsregister så att uppgift om kravet på begränsning av behandlingen lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport. När det i kreditupplysningsrapporten samtidigt lämnas ut uppgift om att den registrerade har bestridit att de inkomstuppgifter som lämnas ut till kreditgivaren är korrekta, kan uppgifterna i fråga lämnas ut med iakttagande av ett enhetligt förfarande oberoende av vilken uppgiftskategori i kreditupplysningsregistret bestridandet gäller.

4.2 EU-rättslig bedömning av förslagen

I lagförslagen används det nationella handlingsutrymme som grundar sig på dataskyddsförordningen till den del det omfattar särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter. För behandlingen av personuppgifter ska det finnas en sådan allmän rättslig grund som avses i artikel 6 i dataskyddsförordningen. På sådan behandling av personuppgifter i samband med inkomstdatasystemet som Inkomstregisterenheten utför kan artikel 6.1 c och 6.1 e i dataskyddsförordningen tillämpas som rättslig grund. Enligt artikel 6.1 c är behandlingen av personuppgifter laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.1 e är behandlingen tillåten när den är nödvändig för utförande av en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Med beaktande av att det i lagen om inkomstdatasystemet redan nu föreskrivs att Inkomstregisterenheten i egenskap av personuppgiftsansvarig ska föra ett register och lämna ut uppgifter till de mottagare som har rätt att få dem, är den primära rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i registret led c i artikeln, enligt vilket den registrerades rättigheter bestäms. Behandlingen är dock samtidigt också förenad med utförande av en uppgift av allmänt intresse eller med utövning av offentlig makt enligt led e.

De föreslagna bestämmelserna om Inkomstregisterenhetens ansvar för att den personuppgiftsansvariges skyldigheter fullgörs och den registrerades rättigheter tillgodoses, om

Skatteförvaltningens roll som gemensamt personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet, om Inkomstregisterenhetens möjlighet att förelägga vite och om den registrerades rätt att kräva begränsning av behandlingen av personuppgifter preciserar och kompletterar den gällande lagen, men påverkar inte den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter i registret.

Behandlingen av personuppgifter kan inte direkt basera sig på nämnda led i dataskyddsförordningen, utan enligt artikel 6.3 i den förordningen ska grunden för behandlingen fastställas antingen i enlighet med unionsrätten eller med en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Eftersom det inte finns någon unionslagstiftning på området, ska det föreskrivas särskilt i en nationell lag om behandlingen av personuppgifter i samband med inkomstdatasystemet. Användningen av det nationella handlingsutrymmet grundar sig på artikel 6.3 i dataskyddsförordningen, enligt vilken bestämmelserna i förordningen kan anpassas genom att det utfärdas särskilda bestämmelser om till exempel typen av uppgifter som ska behandlas, de registrerade, utlämnandet av personuppgifter, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. När behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen ska medlemsstatens nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och den ska stå i proportion till det legitima mål som eftersträvas. Vid bedömningen av behovet av nationell lagstiftning om behandling av personuppgifter ska dessutom ett riskbaserat tillvägagångssätt tillämpas. En bedömning av om användningen av det handlingsutrymme som ingår i lagförslaget är nödvändig och proportionerlig samt av dess konsekvenser för skyddet för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna ingår i avsnitt 8.

4.3 De huvudsakliga konsekvenserna

4.3.1 Konsekvenser för de registrerade

Propositionen bidrar till att främja att datainnehållet i inkomstdatasystemet är korrekt och aktuellt och på så sätt till att förbättra de registrerades rättsskydd.

Inkomstregisterenheten har dock inte fått uppgifter om sådana fall av registrerade eller dataombudsmannen där de nuvarande bestämmelserna har upplevts vara bristfälliga med tanke på tillgodoseendet av de registrerades rättigheter.

4.3.2 Konsekvenser för Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och Skatteförvaltningen

Ekonomiska konsekvenser

De investeringskostnader som reformen medför för Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen har uppskattats uppgå till 4,2 miljoner euro, varav 2 miljoner euro riktas till 2025 och 2,2 miljoner euro till 2026. Av detta belopp är 3,14 miljoner euro kostnader för externa upphandlingar som huvudsakligen föranleds av ändringar i informationssystemet. De utgifter för användning av den egna personalen som föranleds av reformen har uppskattats uppgå till 1,06 miljoner euro.

När reformen har införts stiger dessutom de årliga underhållskostnader som tillfaller Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen med 760 000 euro från och med 2027.

Inkomstregisterenhetens investeringskostnader består av de ändringar som behövs i inkomstdatasystemet för att den registrerades bestridanden ska kunna behandlas på behörigt sätt i inkomstdatasystemet. I inkomstdatasystemet införs funktioner med hjälp av vilka Inkomstregisterenheten kan rätta uppgifter som prestationsbetalaren har lämnat och i inkomstregistret föra in uppgifter om att en inkomsttagare, det vill säga den registrerade, har bestridit riktigheten av vissa uppgifter i inkomstregistret. I gränssnittstjänsterna för utlämnande av uppgifter ur inkomstregistret och i inkomstregistrets e-tjänst införs en möjlighet att lämna ut uppgifter så att både de ursprungliga uppgifter som prestationsbetalaren lämnat till följd av sin anmälningsskyldighet och de rättade uppgifter som Inkomstregisterenheten lagrat i registret kan lämnas ut till uppgifts användarna. Till tjänsterna fogas dessutom funktioner för utlämnande av uppgift om den registrerades bestridande till uppgifts användarna och det positiva kreditupplyningsregistret. I inkomstregistrets e-tjänst införs funktioner med hjälp av vilka den registrerade kan bestrida riktigheten av vissa uppgifter i inkomstregistret direkt via e-tjänsten. Dessutom införs flera andra funktioner som anknyter till denna helhet, bland annat funktioner som behövs för avförande av uppgifter.

Genomförandet av reformen förutsätter att Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen beviljas tilläggsfinansiering från och med 2026. Avsikten är att de investeringskostnader som riktas till 2025 ska täckas med medel ur finansieringen av den grundläggande verksamheten vid Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen. Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen behöver 2,2 miljoner euro i tilläggsfinansiering 2026.

Från och med 2027 förutsätter finansieringen av de årliga underhållskostnaderna dessutom att Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen beviljas en årlig tilläggsfinansiering på 760 000 euro.

För Skatteförvaltningen, i egenskap av uppgifts användare som får uppgifter ur inkomstdatasystemet, beräknas ändringarna i datasystemet medföra utgifter av engångsnatur till ett belopp av uppskattningsvis 350 000–450 000 euro och personalkostnader till ett belopp av 69 000–88 000 euro. De årliga kostnaderna för underhåll beräknas understiga 10 000 euro.

Anslagsbehoven behandlas i planen för de offentliga finanserna och i budgetprocessen.

Konsekvenser för Inkomstregisterenhetens verksamhet

Inkomstregisterenhetens ansvar för att uppgifterna i registret är korrekta och för att rätta uppgifterna ökar väsentligt enhetens ansvar som personuppgiftsansvarig. Behandlingen av begäranden om omprövning och de uppdrag som gäller uppgifternas riktighet medför behov av personalresurser. Inkomstregisterenheten avgör i regel ärenden som hänför sig till utövandet av den registrerades rättigheter genom ett förvaltningsbeslut, i synnerhet ärenden som gäller den registrerades rätt att begära omprövning. Ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta förutsätter kontroll av uppgifternas riktighet utöver att den registrerade i efterhand ska kunna utöva sin rätt att begära omprövning enligt dataskyddsförordningen.

Genomförandet av ändringarna förutsätter att inkomstdatasystemet utvecklas så att Inkomstregisterenheten kan ta emot och behandla samt vid behov rätta de uppgifter som förts in i inkomstdatasystemet. Ändringarna påverkar i väsentlig grad också distributionen av uppgifterna i inkomstregistret, eftersom de uppgifter som prestationsbetalaren själv uppgett och de uppgifter som Inkomstregisterenheten rättat ska särskiljas från varandra. Genomförandet av de systemändringar som behövs kräver grundlig planering, specifikation och testning. I egenskap av användare av inkomstuppgifterna i inkomstregistret uppstår också konsekvenser

för det positiva kreditupplysningsregistret, som omfattas Inkomstregisterenhetens personuppgiftsansvar. Mellan registren måste det byggas upp tekniska lösningar för att anteckningar om begränsning av behandlingen av personuppgifter ska överföras till utdrag ur kreditupplysningsregistret.

Eftersom automatiserat beslutsfattande inte kan tillämpas i en process som hänför sig till den registrerades rättigheter medför behandlingen av registrerades begäranden om omprövning, det ökade behovet av kundrådgivning, kontrollen av uppgifternas riktighet samt föreläggandet och utdömandet av vite att behovet av resurser ökar. Till inkomstdatasystemet görs årligen över hundra miljoner anmälningar, av vilka betalarna rättar tre till fyra procent. Uppskattningsvis 5 000 begäranden om rättelse av uppgifter som gäller den registrerades rättigheter kommer årligen att behandlas, av vilka uppskattningsvis 500 omfattas av vitesprocessen.

4.3.3 Konsekvenser för Rättsregistercentralen

Enligt lagen om verkställighet av böter (672/2002) och den förordning av statsrådet om verkställighet av böter (789/2002) som kompletterar lagen ska andra än justitieförvaltningsmyndigheter i en bötesförteckning meddela Rättsregistercentralen om de viten som de har dömt ut. Rättsregistercentralen för in de uppgifter om verkställighetsgrunder som lämnats på detta sätt i informationssystemet för verkställighet, med hjälp av vilket viten eller böterna verkställs.

Informationssystemet för verkställighet kommer att förnyas bland annat för att möjliggöra elektronisk anmälan. Uppgiften att verkställa det föreslagna vitet har inte stor inverkan på arbetsmängden vid Rättsregistercentralen, förutsatt att det nya informationssystemet för verkställighet är i bruk när de föreslagna ändringarna i lagen om inkomstdatasystemet träder i kraft, vilket är målet. Inkomstregisterenheten ska lämna uppgifter om viten genom att föra in uppgifterna direkt i det nya informationssystemet för verkställighet. Om det årliga antalet viten som Inkomstregisterenheten dömer ut ligger på en högre nivå än 200–1 000 stycken, blir det aktuellt att bedöma om det ska byggas en integration mellan myndigheternas informationssystem som möjliggör automatisk överföring av uppgifter. Rättsregistercentralen orsakas en engångskostnad på cirka 20 000 euro för integration av informationssystem. Om integrationen av systemen fördröjs på grund av tidtabellen för ibruktage av Rättsregistercentralens nya informationssystem för verkställighet, tillkommer dessutom personalkostnader till ett belopp av 45 000 euro per år fram till dess att en lösning som baserar sig på integration av informationssystem tas i bruk.

4.3.4 Konsekvenser för intressenter

4.3.4.1 Konsekvensernas art och omfattning

Förslagen har varierande ekonomiska konsekvenser för arbetsgivare och andra aktörer som anmäler uppgifter om prestationer till inkomstregistret samt för de uppgiftsanvändare som har rätt att få uppgifter ur inkomstregistret. Det förslag som gäller viten har konsekvenser för Rättsregistercentralen, som svarar för verkställigheten av viten.

Vid beredningen av propositionen har konsekvenserna kartlagts genom en enkät som riktades till 24 intressentgrupper, varav 17 svarade på enkäten.

4.3.4.2 Konsekvenser för prestationsbetalare

Propositionen bedöms inte ha några betydande ekonomiska eller andra konsekvenser för prestationsbetalare som anmäler uppgifter till inkomstregistret. Med stöd av den gällande lagen har prestationsbetalarna svarat för att de uppgifter som de lämnat till inkomstregistret är korrekta. Även om ansvaret för att uppgifterna i registret är korrekta i och med förslaget överförs till Inkomstregisterenheten, ska prestationsbetalarna trots det även i fortsättningen fullgöra sin anmälningsskyldighet enligt annan lagstiftning, till exempel lagen om beskattningsförfarande, på behörigt sätt också när det är fråga om uppgifter som ska anmälas till inkomstregistret. Fullgörandet av denna anmälningsskyldighet som föreskrivs någon annanstans i lag innebär också att de anmälda uppgifterna ska vara korrekta och att felaktiga uppgifter ska rättas utan dröjsmål. I fortsättningen är det dock i första hand Inkomstregisterenheten och inte längre inkomsttagarna själva som ber om en utredning av prestationsbetalarna, om det finns misstanke om fel i uppgifterna i inkomstregistret.

4.3.4.3 Konsekvenser för uppgiftsanvändare

Genom ändringarna förbättras riktigheten och uppdateringen av uppgifterna i inkomstregistret, vilket förbättrar möjligheterna att utnyttja uppgifterna i verksamheten för de aktörer som använder uppgifterna och även riktigheten av dessa aktörers beslut som gäller inkomsttagarna.

För att genomföra ändringarna behöver en del uppgiftsanvändare utveckla informationssystemen, vilket ger kostnadseffekter. För en del är behoven små eller oklara, för en del finns det inget sådant behov. Exempelvis anser Migrationsverket att det inte är nödvändigt att utnyttja rättade uppgifter vid tillståndsprövningen inom migrationsförvaltningen. Endast ett fåtal har kunnat ge en uppskattning av kostnadseffekterna. Även dessa uppskattningar är preliminära, delvis på grund av ovisshet om de planerade reformernas närmare innehåll och genomförandet av dem i praktiken, till exempel i fråga om vilka metoder som behövs för informationsutbyte. Konsekvenserna beror också på i vilken mån antalet rättelser av uppgifterna i inkomstregistret kommer att öka på årsnivå.

Arbetspensionsbranschen uppskattar preliminärt att kostnaderna av engångsnatur är 250 000 euro, enligt Sysselsättningsfondens uppskattning är de 300 000–1 000 000 euro. Försäkringsbolag som beviljar arbetsolycksfallsförsäkringar har uppskattat att kostnaderna varierar från bolag till bolag med 6–10 dagsverken per bolag. Utsökningsverket har preliminärt uppskattat att ändringarna medför kostnader på 50 000–250 000 euro beroende på vilket sätt för genomförande som väljs.

Utöver kostnaderna för informationssystemen har reformen i varierande grad bedömts medföra behov av utbildning och information för personalen.

De som yttrat sig i ärendet har allmänt taget inte sett att ändringarna medför nämnvärda intäkter eller besparingar. Exempelvis Sysselsättningsfonden anser dock att fonden efter ändringarna eventuellt kan få uppgifter om löner i fråga om vilka anmälningsskyldigheten har försumrats.

5 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition sändes på remiss den 25 april 2024 och remisstiden löpte ut den 6 juni 2024. Begäran om utlåtande sändes till 38 instanser, av vilka 21 lämnade ett utlåtande. Utlåtande lämnades av totalt 22 instanser.

Utlåtande om propositionen har lämnats av Finlands näringsliv rf, NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, Pensionsskyddscentralen, Eläkesäätioyhdistys - ESY ry, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Finanssiala ry, Migrationsverket, justitieministeriet, justitiekanslern i statsrådet, Rättsregistercentralen, Polisstyrelsen, social- och hälsovårdsministeriet, Företagarna i Finland rf, Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf, Olycksfallsförsäkringscentralen, dataombudsmannens byrå, Sysselsättningsfonden, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Riksfogdens kansli, Skatteförvaltningen, Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen och Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi. Työeläkevakuuttajat TELA - Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry meddelade att de inte har något att yttra i ärendet.

De föreslagna ändringarna har i sig fått ett brett understöd och det har ansetts önskvärt att bestämmelserna om den personuppgiftsansvariges ansvar i lagen om inkomstdatasystemet ändras så att de motsvarar de krav som följer av den allmänna dataskyddsförordningen. I utlåtandena har det dock förts fram ett behov av att ännu noggrannare bedöma vissa lagstiftningslösningar och att komplettera motiveringen till propositionen på det sätt som anges nedan.

Dataombudsmannen konstaterar att det redan tidigare har begärts en översyn av bestämmelserna i 4 § uttryckligen i fråga om den personuppgiftsansvariges ansvar vid Inkomstregisterenheten och prestationsbetalarnas ansvar i anslutning till inkomstregistret. Dataombudsmannen anser det vara bra att den lagstiftningslösning som gäller den personuppgiftsansvariges ansvar har setts över och att Inkomstregisterenhetens uppgifter och skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen har beaktats i de föreslagna bestämmelserna. Dataombudsmannen anser det också vara bra att man i motiveringen särskilt redogör för de anmälningsskyldigas ansvar för de uppgifter som de anmäler med beaktande av att Inkomstregisterenhetens utvidgade ansvar för registerföringen inte inverkar på prestationsbetalarnas ansvar för att fullgöra sin lagstadgade anmälningsskyldighet till inkomstregistret på behörigt sätt.

I fråga om den föreslagna 24 a § i lagen om inkomstdatasystemet anser dataombudsmannen det vara bra att bestämmelsen nu har bedömts mera ingående med tanke på om begränsningen av de rättigheter för den registrerade som säkerställs i dataskyddsförordningen är proportionerlig. Dataombudsmannen anser emellertid också att den föreslagna bestämmelsens förhållande till bestämmelserna i dataskyddsförordningen bör bedömas närmare vid den fortsatta beredningen. För det första anser dataombudsmannen att man i fråga om den föreslagna begränsningen ännu bör bedöma alternativet att uppgifter som omfattas av den registrerades krav på begränsning inte lämnas ut ur inkomstdatasystemet eller det positiva kreditupplysningsregistret till mottagarna innan Inkomstregisterenheten har säkerställt uppgifternas riktighet. För det andra bör det i fråga om den föreslagna begränsningen enligt 24 a § vid den fortsatta beredningen av propositionen närmare bedömas på vilka grunder det i förslaget avsedda allmänintresse som är förbundet med användningen av uppgifterna i inkomstdatasystemet väger tyngre än den registrerades rätt att kräva begränsning av behandlingen av uppgifter enligt dataskyddsförordningen. Med anledning av dataombudsmannens kommentar har den föreslagna bestämmelsen i 24 a § setts över på nytt i samband med den fortsatta beredningen, men den har med beaktande av inkomstregistrets ändamål fortfarande ansetts nödvändig i sin föreslagna form. Därför har specialmotiveringen till paragrafen kompletterats vid den fortsatta beredningen i enlighet med dataombudsmannens andra kommentar.

Justitiekanslern i statsrådet har i anslutning till den föreslagna 24 a § fäst uppmärksamhet vid behovet att komplettera motiveringen i fråga om andra former av behandling av uppgifter som den personuppgiftsansvarige utför än utlämnande av uppgifter. Specialmotiveringen till den föreslagna 24 a § har vid den fortsatta beredningen kompletterats också till denna del.

Justitieministeriet fäster uppmärksamhet vid behovet att bedöma förhållandet mellan det föreslagna 4 § 3 mom. och kravet på reglering på lagnivå om behandling av personuppgifter mera ingående under den fortsatta beredningen och konstaterar dessutom att det skulle vara bra att samtidigt granska behovet av reglering. I fråga om den föreslagna 21 a § anser justitieministeriet det vara nödvändigt att man vid den fortsatta beredningen av propositionen noggrant bedömer de kostnader för informationssystem och personal som verkställigheten av viten medför för Rättsregistercentralen. Justitieministeriet anser också att det till den föreslagna 21 a § behöver fogas en informativ hänvisningsbestämmelse i fråga om sökande av ändring i beslut som gäller vite. Även Rättsregistercentralen har i sitt utlåtande framfört motsvarande kommentarer om komplettering av den del av konsekvensbedömningen som gäller denna och om behovet att foga en informativ hänvisningsbestämmelse till den föreslagna 21 a § i fråga om sökande av ändring i beslut som gäller vite. Med anledning av dessa utlåtanden har vid den fortsatta beredningen avsnittet om bedömningen av konsekvenserna för Rättsregistercentralen och specialmotiveringen till det föreslagna 4 § 3 mom. kompletterats till dessa delar och en informativ hänvisningsbestämmelse om ändringsökande enligt viteslagen fogats till 21 a § 3 mom.

Rättsregistercentralen har dessutom fäst uppmärksamhet vid behovet av en mer heltäckande bedömning av vitets allmänna lämplighet när det gäller att effektivisera fullgörandet av skyldigheten att anmäla uppgifter till inkomstregistret. Rättsregistercentralen anser att det kan vara mer ändamålsenligt att föreskriva om en behörighet för Inkomstregisterenheten att påföra antingen förseningsavgifter eller försummelseavgifter på grund av försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret. En så omfattande reform av påföljdssystemet för försummelse att anmäla uppgifter till inkomstregistret har i samband med den fortsatta beredningen inte ansetts vara ändamålsenlig eller behövlig, och därför har specialmotiveringen till den föreslagna 21 a § kompletterats till denna del.

Polisstyrelsen önskar att lagen om ett positivt kreditupplysningsregister ändras så att uppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret kan lämnas ut till polisen på motsvarande sätt som det föreskrivs i fråga om inkomstregistret i 13 § 1 mom. 29 punkten i lagen om inkomstdatasystemet. Det föreslås dock inga ändringar i bestämmelserna om utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter i 24 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister, utan möjligheterna till detta bör utredas separat i något annat sammanhang.

Företagarna i Finland och Ekonomiadministrationsförbundet i Finland anser att det i specialmotiveringen till den föreslagna 21 a § bör ges en närmare beskrivning av under vilka förutsättningar vite får riktas mot en utomstående tjänsteleverantör som handlar för den anmälningsskyldigas räkning. Specialmotiveringen till den föreslagna 21 a § har kompletterats till denna del vid den fortsatta beredningen.

Olycksfallsförsäkringscentralen och Sysselsättningsfonden anser att den föreslagna 24 a § är viktig och anser att utövandet av den registrerades rättigheter inte får begränsa inkomstregistrets grundläggande uppgift, det vill säga att lämna ut uppgifter till de uppgifts användare som har rätt till dem. Om uppgifts användarna inte får tillgång till alla uppgifter som anmälts till inkomstregistret, kan de inte sköta sina lagstadgade uppgifter, såsom utbetalning av förmåner till de registrerade. Om Inkomstregisterenheten inte har rätt att lämna ut uppgifter kan en registrerad fördröja behandlingen av ett lagstadgat ärende eller helt förhindra behandlingen genom att upprepade gånger bestrida sina personuppgifters riktighet.

Skatteförvaltningen har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid bestämmelsen i 25 a § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ, enligt vilken ett fel i uppgifterna i inkomstregistret ska rättas med iakttagande av lagen om

inkomstdatasystemet. Med anledning av de ändringar som föreslås i 4 § 3 mom. i lagen om inkomstdatasystemet anser Skatteförvaltningen att det till motiveringen till förslaget bör fogas ett omnämnande av vilka bestämmelser i lagen om inkomstdatasystemet hänvisningen i fortsättningen ska anses gälla. Specialmotiveringen till det föreslagna 4 § 3 mom. har kompletterats till denna del vid den fortsatta beredningen.

Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi önskar att inkomstregistret även utökas så att uppgiftsanvändarna kan föra in uppgifter i registret om sådana fel och brister i uppgifterna i inkomstregistret som de observerat i samband med sina egna kontrollåtgärder. Möjligheterna till en så betydande vidareutveckling av inkomstregistret och vilka kostnader det skulle medföra bör dock utredas separat i något annat sammanhang.

Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen betonar i sitt utlåtande att enhetens kapacitet att genomföra de föreslagna ändringarna förutsätter särskild finansiering på det sätt som beskrivs närmare i avsnitt 4.3.2. Ur den personuppgiftsansvariges synvinkel innehåller förslaget betydande och väsentliga ändringar i enhetens ansvar som personuppgiftsansvarig och i enhetens operativa verksamhet jämfört med vad som ursprungligen föreskrevs i lagen om inkomstdatasystemet om den personuppgiftsansvariges ansvar för att uppgifterna är korrekta och för att rätta uppgifterna. De viktigaste ändringarna som kräver särskild finansiering gäller både Inkomstregisterenhetens informationssystem och de resurser som behövs för att utveckla systemen. Dessutom har det ökade ansvaret väsentliga konsekvenser för resurserna för den kontinuerliga verksamheten vid enheten. Ändringarna gäller både inkomstdatasystemet, som förvaltas av Inkomstregisterenheten, och det positiva kreditupplysningsregistret i egenskap av användare av inkomstuppgifterna i inkomstregistret.

Dessutom önskar flera användare av uppgifterna i inkomstregistret att det i motiveringen till propositionen konstateras att avsikten med förslaget inte är att till Inkomstregisterenheten överföra uppgiftsanvändarnas behörighet att bedöma betydelsen av uppgifter i inkomstregistret med tanke på deras substanslagstiftning. Den allmänna motiveringen till propositionen har kompletterats till denna del vid den fortsatta beredningen.

Efter remissbehandlingen har justitiekanslern i statsrådet gjort en förhandsgranskning av det utkast till regeringsproposition som beretts under den fortsatta beredningen. Vid förhandsgranskningen fästes uppmärksamhet vid de föreslagna bestämmelserna om utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen av uppgifterna. Vid förhandsgranskningen ansågs det att alternativet att begränsa utlämnandet av sådana uppgifter som omfattas av kravet på begränsning till mottagarna inte har bedömts tillräckligt och att nödvändigheten och proportionaliteten av den föreslagna regleringslösningen inte har motiverats tillräckligt i propositionsutkastet. Vid förhandsgranskningen fästes också uppmärksamhet vid att det av de föreslagna paragraferna inte framgår om det ska göras en anteckning om användning av begränsningsrätten, och inte heller om anteckningen ska förmedlas vidare från inkomstregistret tillsammans med uppgifterna. Det konstaterades att regeringspropositionen bör ändras och att man bör överväga att ändra regleringsmodellen så att rätten att begränsa utlämnande av uppgifter möjliggörs.

Med anledning av de synpunkter som framförts vid förhandsgranskningen har det till den föreslagna 24 a § fogats en bestämmelse om att uppgift om utövande av begränsningsrätten förs in i inkomstregistret och lämnas ut ur registret för de ändamål som anges i 13 och 13 a §. Till övriga delar har det dock inte ansetts motiverat att ändra den föreslagna regleringslösningen i fråga om den registrerades krav på begränsning, utan den har fortfarande ansetts vara nödvändig och proportionell med tanke på alla de olika användningsändamål för uppgifterna som inkomstregistret och de i registret införda enskilda anmälningarna om inkomstuppgifter har. Till

denna del har det till specialmotiveringen fogats förtydligande motiveringar, utöver vad som motiveras närmare nedan i detta avsnitt.

Det föreslås inte att det ska bli möjligt att begränsa utlämnandet av uppgifter på yrkande av den registrerade, eftersom de uppgifter som lämnas till inkomstregistret inte bara är uppgifter om inkomsttagaren, det vill säga den registrerade själv, utan också uppgifter om den prestationsbetalare som lämnat uppgifter. Uppgifterna används vid beslutsfattande som gäller båda två. Om den registrerades begränsningskrav tillåts begränsa utlämnandet av uppgifter till uppgiftsanvändarna under den tid som uppgifternas riktighet kontrolleras, inverkar begränsningskravet som sådant i betydande grad på uppgiftsanvändarnas lagstadgade rätt att få uppgifter, oberoende av om det är fråga om beslutsfattande som gäller inkomsttagaren eller prestationsbetalaren.

Med tanke på den lagstadgade rätten att få uppgifter är det viktigt att notera att fullgörandet av de anmälnings- och uppgiftsskyldigheter som föreskrivs i substanslagstiftningen och tillgodoseendet av rätten att få uppgifter utgör två sidor av samma mynt. Genom anmälningar till inkomstregistret fullgör prestationsbetalaren sin anmälnings- och uppgiftsskyldighet enligt annan lagstiftning, såsom skattelagstiftningen eller arbetspensionslagstiftningen. Innan inkomstregistret togs i bruk fullgjordes skyldigheten genom att uppgifterna anmäldes separat direkt till de nuvarande uppgiftsanvändarna i inkomstregistret, såsom Skatteförvaltningen eller arbetspensionsbolagen, men i dag alltså på en gång med hjälp av inkomstdatasystemet. För att den lagstadgade rätten att få uppgifter ska tillgodoses krävs det i princip att uppgifterna fås inom utsatt tid, sådana de var när prestationsbetalaren lämnade dem till inkomstregistret.

Om den lagstadgade rätten att få uppgifter tillgodoses på ett bristfälligt sätt eller med fördröjning kan det inverka menligt på såväl inkomsttagarens som prestationsbetalarens rättsskydd. Om uppgiftsanvändaren inte känner till vare sig begränsningskravet eller de uppgifter som kravet gäller, kan detta öka möjligheten till felaktiga beslut i det beslutsfattande som gäller inkomsttagaren själv och framhålla inkomsttagarens egen skyldighet att aktivt medverka vid utredningen av ärendet. Beroende på uppgiftsanvändarnas substanslagstiftning kan inkomsttagaren ha anmälnings- eller utredningsskyldigheter av olika omfattning och grad, till exempel vid beslutsfattande som gäller beskattning eller sociala förmåner. Detta ersätter dock inte de övriga användningsändamålen för de uppgifter som ska fås enligt lag, såsom användning av uppgifter i uppgiftsanvändarens verksamhet till exempel för att övervaka att såväl inkomsttagaren som prestationsbetalaren fullgör sin anmälningskyldighet i beskattningen på behörigt sätt.

Med tanke på prestationsbetalarnas rättsskydd är det väsentligt att vid beslutsfattande som gäller prestationsbetalaren ska prestationsbetalaren kunna lita på att de uppgifter som prestationsbetalaren lämnat till inkomstregistret förmedlas vidare sådana uppgifterna var när de lämnades till inkomstregistret, eftersom beslutsfattandet oftast grundar sig enbart på de uppgifter som lämnats på detta sätt. På basis av inkomstuppgifterna i inkomstregistret beräknas till exempel beloppet av de förskottsinnehållningar och källskatter som arbetsgivaren ska betala varje månad, beloppet av arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift, beloppet av arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie samt beloppet av arbetsgivarens försäkringspremie för försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Om det saknas uppgift om ett begränsningskrav och om de uppgifter som kravet gäller, kan detta avsevärt öka möjligheten till felaktiga beslut som gäller prestationsbetalaren.

Även om begränsningen inte nödvändigtvis varar särskilt länge kan, beroende på den tid som krävs för att rätta uppgifterna, ett fördröjt utlämnande av uppgifter öka möjligheten till felaktiga beslut. Det kan bedömas att uppgiftsanvändarna vanligen har behov av uppgifter redan inom

några dagar eller en vecka efter tidsfristerna för de lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheterna. Dessutom kan uppgiftsanvändarna inhämta uppgifter alltid när uppgifter i inkomstregistret behövs i deras verksamhet. Det är problematiskt att förhindra utlämnande av uppgifter även om det är temporärt, och det blir ännu mer problematiskt ju längre utlämnandet av uppgifter fördröjs. De uppgifter som eventuellt ska rättas ska även i fortsättningen lämnas av prestationsbetalaren, och Inkomstregisterenheten kan heller inte ha befogenhet att ensidigt rätta de uppgifter som prestationsbetalaren lämnat till inkomstregistret.

Om endast uppgift om den registrerades krav på begränsning lämnas ut till uppgiftsanvändarna, får uppgiftsanvändaren kännedom om bestridandet, medan i det beslutsfattande som gäller inkomsttagaren kan de uteblivna uppgifterna fås av inkomsttagaren själv. Detta ersätter dock inte de övriga användningsändamålen för de uppgifter som ska fås enligt lag, såsom till exempel användning av uppgifter som prestationsbetalaren har lämnat för att kontrollera de uppgifter som inkomsttagaren själv har lämnat. I fråga om beslutsfattande som gäller prestationsbetalaren torde alternativet att uppgifter fås av inkomsttagaren själv inte vara realistiskt tänkbart. Uppgiftsanvändarna har således intresse av att få uppgifter sådana som prestationsbetalaren har lämnat uppgifterna till inkomstregistret.

Av ovan beskrivna skäl som hänför sig till det allmänna intresset är det nödvändigt att begränsning av utlämnandet av uppgifter på grund av den registrerades begränsningskrav inte tillåts. Däremot förutsätter det allmänna intresset att anmälnings- och uppgiftsskyldigheten fullgörs på behörigt sätt och att de uppgifter som lämnas ut ur inkomstregistret är korrekta. Att uppgifter som bestridits förs in i inkomstregistret och förmedlas vidare till uppgiftsanvändarna kan dock anses vara en regleringslösning som är proportionell med tanke på den registrerade, eftersom de uppgiftsanvändare som har rätt att få uppgifter då får specificerade uppgifter både om kravet på begränsning och de uppgifter som kravet gäller. Uppgiftsanvändaren kan inom ramen för sina befogenheter kontrollera uppgifterna och sörja för att de utredningar som behövs för avgörandet av ärendet inhämtas och i detta syfte till exempel av inkomsttagaren själv begära sådan ytterligare utredning som behövs i ett ärende som gäller inkomsttagaren. Också ur inkomsttagarens synvinkel är det oftast lättare att klargöra ett fel i uppgifterna i inkomstregistret för uppgiftsanvändaren, om uppgiftsanvändaren också har tillgång till de uppgifter som inkomsttagarens bestridande gäller. Inkomsttagaren behöver då klargöra uppgifterna endast till den del de är felaktiga, och uppgiftsanvändaren har redan tillgång till de till övriga delar korrekta uppgifterna.

Justitiekanslern har också fäst uppmärksamhet vid att förhållandet mellan det föreslagna 4 § 3 mom. i lagen om inkomstdatasystemet och kravet på reglering på lagnivå om behandling av personuppgifter bör framgå tydligare i motiveringen. Till denna del har det till specialmotiveringen fogats förtydligande motiveringar. Uppmärksamhet har också fästs vid beskrivningen av Inkomstregisterenhetens behandling av personuppgifter i specialmotiveringen till 24 a §, till den del det anges att Inkomstregisterenheten endast lagrar och lämnar ut personuppgifter. Därför har det till specialmotiveringen fogats en förtydligande beskrivning av Inkomstregisterenhetens behandling av personuppgifter när det gäller den registrerades rätt att göra invändningar enligt artikel 18.1 a i dataskyddsförordningen.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om inkomstdatasystemet

4 §. Personuppgiftsansvarig samt ansvar i samband med inkomstdatasystemet. Det föreslås att den svenska språkdräkten i rubriken för 2 kap. ändras tekniskt så att termen

registeransvarig ersätts med termen *personuppgiftsansvarig*. En motsvarande teknisk ändring föreslås i den svenska språkdräkten i paragrafens rubrik.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om ansvarsfördelningen mellan Inkomstregisterenheten och Skatteförvaltningen, om vilket det för närvarande föreskrivs i 2 mom. Ansvarsfördelningen förblir oförändrad på så sätt att båda ansvarar för underhållet av inkomstdatasystemet, den tekniska funktionen och informationssäkerheten. Ansvarsfördelningen preciseras så att i fråga om dessa funktioner är Inkomstregisterenheten och Skatteförvaltningen gemensamt personuppgiftsansvariga. Enligt den första meningen i momentet i den gällande lagen är det endast Inkomstregisterenheten som är personuppgiftsansvarig.

Utifrån dataskyddsförordningen kan Skatteförvaltningen i fråga om underhållet av inkomstdatasystemet endast ha rollen som gemensamt personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträde. Med beaktande av att det i den gällande lagen har fastställts att Skatteförvaltningen ska förvalta inkomstdatasystemet samt ansvara för dess funktion och informationssäkerhet tillsammans med Inkomstregisterenheten, bör Skatteförvaltningens redan nu betraktas som gemensamt personuppgiftsansvarig, även om det inte uttryckligen omnämns i den gällande lagen. Ett personuppgiftsbiträde kan inte ha sådant gemensamt ansvar för inkomstdatasystemets förvaltning, funktion och informationssäkerhet som Skatteförvaltningen redan nu har. Skatteförvaltningens ansvar och roll i fråga om inkomstdatasystemet motsvarar således även i fortsättningen den gällande lagen, och syftet med ändringen är inte att föreskriva om nya uppgifter eller ansvar för Skatteförvaltningen som gäller inkomstdatasystemets tekniska funktion.

Genom ändringen preciseras Skatteförvaltningens roll som sådan gemensamt personuppgiftsansvarig som avses i artikel 26 i dataskyddsförordningen, eftersom den gällande ordalydelsen i lagen kan ha skapat oklarheter vid tolkningen av bestämmelsen. Då kan också den registrerade utöva sina rättigheter enligt artikel 26.3 i dataskyddsförordningen med avseende på och emot någon av de personuppgiftsansvariga eller båda personuppgiftsansvariga. Avsikten är dock att Inkomstregisterenheten även i fortsättningen alltid ska vara kontaktpunkt för de registrerade på motsvarande sätt som i fråga om det positiva kreditupplysningsregistret.

Det föreslås att det i 2 mom. tas in en bestämmelse som motsvarar 2 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister och som gäller de uppgifter i anslutning till registerföringen som Inkomstregisterenheten ensam ansvarar för. Inkomstregisterenheten svarar i egenskap av personuppgiftsansvarig för mottagandet, bevarandet och utlämnandet av personuppgifter och av inkomstuppgifter och andra uppgifter som har samband med dem samt för den personansvariges övriga skyldigheter enligt dataskyddsförordningen och för tillgodoseendet av den registrerades rättigheter. Bestämmelserna i dataskyddsförordningen tillämpas som sådana på de uppgifter och skyldigheter som hänför sig till registerföringen. Registerföring enligt dataskyddsförordningen omfattar all slags behandling av personuppgifter, även mottagande och registrering av personuppgifter. I det föreslagna momentet preciseras dock Inkomstregisterenhetens uppgift att ta emot personuppgifter och inkomstuppgifter och andra uppgifter som har samband med dem, såsom kompletterande uppgifter enligt 7 §, samt enhetens uppgift att lämna ut dessa uppgifter. Preciseringsen behövs för att det ska kunna beaktas att det av lagen uttryckligen ska framgå vilken personuppgiftsansvarig som svarar för utlämnandet av personuppgifter och av sekretessbelagda uppgifter (t.ex. GrUU 7/2019 rd, s. 6). Den personuppgiftsansvariges uppgift när det gäller utlämnande av uppgifter omfattar också beslutsfattande som gäller tillgången till uppgifter och den personuppgiftsansvariges bedömning i anslutning till det.

Det är möjligt att föreskriva om personuppgiftsansvariga med stöd av dataskyddsförordningen. En definition av personuppgiftsansvarig finns i förordningens artikel 4.7, enligt vilken den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses kan föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt, om ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Den personuppgiftsansvariges uppgift bestäms dock alltid till alla delar utifrån bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldigheter och ansvar finns i kapitel IV i dataskyddsförordningen, där det bland annat föreskrivs om de skyldigheter som gäller datasäkerhet och konsekvensbedömning avseende dataskydd. För personuppgiftsansvariga föreskrivs också uppgifter i flera artiklar i dataskyddsförordningen, som gäller till exempel den registrerades rättigheter. Inkomstregisterenheten behandlar i egenskap av personuppgiftsansvarig personuppgifter och inkomstuppgifter och andra uppgifter i samband dem, där det är fråga om uppgifter som överförts från andra personuppgiftsansvariga.

Att Inkomstregisterenheten och delvis också Skatteförvaltningen till alla delar svarar för att behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet är laglig frigör inte prestationsbetalarna som personuppgiftsansvariga för sina egna register från ansvaret för att de uppgifter som lämnas ut till inkomstregistret är korrekta. Till detta ansvar hör i enlighet med artikel 19 i dataskyddsförordningen också till exempel ansvar för att vid behov utan dröjsmål rätta eventuella fel i uppgifter som lämnats ut. Inkomstregisterenheten ska i enlighet med artikel 5.1 d i dataskyddsförordningen se till att uppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål också i inkomstregistret. Utvidgningen av Inkomstregisterenhetens ansvar för registerföringen påverkar inte heller prestationsbetalarnas ansvar för att på behörigt sätt fullgöra den anmälningsskyldighet som avses i 6 § i lagen om inkomstdatasystemet i enlighet med vad som föreskrivs någon annanstans i lag, till exempel i lagen om beskattningsförfarande, arbetspensionslagstiftningen och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Fullgörande av anmälningsskyldigheten innebär att de uppgifter som lämnas ska vara korrekta till sitt innehåll och eventuella fel i dem korrigeras utan obefogat dröjsmål efter det att felet har upptäckts.

Det föreslås att bestämmelserna i den andra och tredje meningen i det gällande 1 mom. om att Inkomstregisterenheten närmare ska fastställa vilka uppgifter som ska föras in i inkomstregistret och fatta beslut om vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgifts användarna för de ändamål som avses i lagen flyttas till 3 mom., där den nuvarande bestämmelsen om prestationsbetalarnas ansvar för uppgifternas riktighet och skyldighet att rätta uppgifterna utan obefogat dröjsmål stryks. Enligt förslaget ska det föreskrivas i 2 mom. om Inkomstregisterenhetens ansvar för utlämnande av uppgifter, som det nu föreskrivs om i den sista meningen i det gällande 1 mom.

Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar bestämmelserna i det gällande 1 mom. Enligt momentets första mening ska Inkomstregisterenheten genom beslut närmare fastställa vilka uppgifter som med stöd av denna lag ska föras in i inkomstregistret.

Bestämmelsen behövs fortfarande, eftersom det i fråga om inkomstregistrets användningsändamål inte i den övriga lagstiftning som medför anmälnings- och uppgiftsskyldighet enligt 6 och 7 § i lagen om inkomstdatasystemet anges på vilken detaljerad precisionsnivå och på vilket sätt införda de uppgifter som avses i 6–8 § i den lagen ska lämnas av prestationsbetalarna, och sådana detaljerade precisionsnivåer eller lagringssätt inte heller har fastställts i de ovannämnda 6–8 §. För att prestationsbetalarna ska kunna fullgöra sin anmälnings- och uppgiftsskyldighet och för att uppgifts användarnas rätt att få uppgifter ur inkomstregistret ska kunna tillgodoses på behörigt sätt är det dock nödvändigt att den detaljerade precisionsnivån och lagringssättet för de uppgifter som lämnas till inkomstregistret

sammanställs i ett dokument och årligen fastställs på ett klart och entydigt sätt med tanke på dessa aktörer. Detta har i praktiken skett genom Inkomstregisterenhetens beslut enligt momentet.

I 6–8 § i lagen om inkomstdatasystemet specificeras den lagstiftning som medför anmälnings- och uppgiftsskyldighet samt de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret och som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten enligt lagstiftningen i fråga. Genom hänvisningsbestämmelserna i 6–8 § bestäms de uppgifter som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten uttömmande utifrån skattelagstiftningen, arbetspensionslagstiftningen, lagstiftningen om försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagstiftningen om arbetslöshetsförsäkring, i enlighet med vilka de användare av uppgifter i inkomstregistret som tillämpar lagstiftningen i fråga årligen fastställer det detaljerade datainnehåll som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten så att Inkomstregisterenheten genom ett beslut som den årligen fattar i fråga om inkomstregistrets användningsändamål kan fastställa den detaljerade precisionsnivån och lagringssättet för innehållet i de uppgifter som förs in i registret. Om Inkomstregisterenheten inte kan fatta ett sådant beslut som tekniskt samlar datainnehållet i inkomstregistret, uppstår betydande oklarhet om det detaljerade datainnehåll som ska anmälas till inkomstregistret såväl för prestationsbetalarna och uppgiftsanvändarna som för Inkomstregisterenheten själv.

Enligt förslaget ska Inkomstregisterenheten även i fortsättningen samla det detaljerade innehållet i de på lagnivå fastställda uppgifter som ska föras in i inkomstregistret till en helhet och i enlighet med momentet årligen fatta beslut om de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret. Inkomstregisterenheten kan inte begränsa den lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheten eller tolka dess innehåll på något annat sätt än den uppgiftsanvändare som tillämpar substanslagstiftningen i fråga.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 14/2018 rd också påpekat att bestämmelserna om behandling av personuppgifter är tungrodda och komplicerade. I detta sammanhang har utskottet bland annat hänvisat till sitt utlåtande GrUU 49/2017 rd i samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition RP 134/2017 rd, som gällde om lagen om inkomstdatasystemet. I utlåtandet konstaterar utskottet att i inkomstregistret registreras personuppgifter och förslaget är därför av betydelse för skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter. I utlåtandet konstateras även att grundlagsutskottet i sin bedömning av bestämmelser av det här slaget har brukat anse att bestämmelserna måste granskas mot 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i den lagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Utskottet har i sin vedertagna praxis betonat att reglering på lagnivå om behandling av personuppgifter ska vara heltäckande och detaljerad. I utskottets utlåtande konstateras det att det enligt motiven till lagstiftningsordningen i regeringens proposition RP 134/2017 rd ska det inte i inkomstregistret föras in sådana uppgifter som hör till de särskilda kategorierna av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen och som huvudsakligen motsvarar de känsliga uppgifter som avses i grundlagsutskottets praxis. Enligt utskottets mening är de föreslagna bestämmelserna synnerligen exakta till dessa delar, och utskottet har ingenting att anmärka när det gäller kravet på exakta och detaljerade bestämmelser.

Inkomstregisterenhetens årliga beslut om de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret ska således anses uppfylla kravet i 10 § 1 mom. i grundlagen på att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag på det sätt som förutsätts i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 14/2018 rd.

Bestämmelsen i den andra meningen i 3 mom., enligt vilken Inkomstregisterenheten beslutar vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna för de ändamål som avses i denna lag, är till sin karaktär informativ och kompletterar bestämmelserna om

lämnande av uppgifter i 5 kap. Bestämmelsen behövs dock fortfarande, eftersom antalet uppgiftsanvändare i inkomstregistret är mycket stort och det upprepade gånger har rått oklarhet om saken bland vissa uppgiftsanvändare.

Enligt 25 a § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ ska fel i uppgifterna i inkomstregistret rättas med iakttagande av lagen om inkomstdatasystemet. Det föreslås inga ändringar av bestämmelsen i fråga. För att säkerställa verkställandet av beskattningen och skattekontrollen bör bestämmelsen även efter de ändringar som föreslås i 4 § 3 mom. i lagen om inkomstdatasystemet anses hänvisa allmänt till prestationsbetalarnas anmälningsskyldighet enligt 3 och 4 kap. i lagen om inkomstdatasystemet.

Det föreslås att de nuvarande 4 och 5 mom., som gäller inkomsttagarens begäran om rättelse samt Inkomstregisterenhetens möjlighet att be prestationsbetalaren kontrollera riktigheten av de uppgifter som prestationsbetalaren har lämnat till registret, upphävs. I fortsättningen bestäms uppgifterna, ansvaret och skyldigheterna i anslutning till registerföringen i inkomstdatasystemet också till dessa delar direkt med stöd av dataskyddsförordningen.

18 §. Avförande av uppgifter. Med anledning av de ändringar som föreslås i 24 a § fogas till 1 mom. en bestämmelse om bevaringstiden för uppgift om ett krav på eller föreläggande om begränsning av behandlingen av personuppgifter i inkomstregistret. Det föreslås att uppgift i inkomstregistret om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen ska avföras när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.

21 a §. Vite. Till lagen fogas en ny 21 a § där det föreskrivs om Inkomstregisterenhetens behörighet att förelägga vite för ett effektivare fullgörande av anmälningsskyldigheten enligt 6, 8 och 10–12 §. Med stöd av 1 mom. kan Inkomstregisterenheten vid vite ålägga den anmälningsskyldige att fullgöra en skyldighet som denne försummat, om försummelsen inte är ringa.

Enligt den andra meningen i paragrafen kan vite, om det föreligger särskilda skäl, föreläggas också en person som är anställd hos den anmälningsskyldige eller någon annan som handlar för den anmälningsskyldiges räkning. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen om vite i 30 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.

Enligt 2 mom. beslutar Inkomstregisterenheten om utdömmande av vite. På föreläggande och utdömmande av vite tillämpas viteslagen (1113/1990). Vite kan föreläggas och dömas ut endast om de förutsättningar som anges i 2 kap. i viteslagen uppfylls. Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av vite med stöd av lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Enligt den informativa hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. tillämpas viteslagen på vitesärenden samt på sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömmande av vite, om inte något annat följer av denna lag.

Enligt 6 § i viteslagen föreläggs vite till ett visst belopp eller så att dess storlek bestäms på basis av tid (löpande vite). Av vitesföreläggandet ska tydligt framgå vad parten har förpliktats till och den tidpunkt när, före vilken eller från vilken huvudförpliktelsen ska uppfyllas. Längden av en tidsfrist ska bestämmas med beaktande av huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades möjligheter att uppfylla förpliktelsen och övriga omständigheter som inverkar på saken. Enligt 8 § i viteslagen ska vitesbeloppet bestämmas med beaktande av huvudförpliktelsens art och omfattning, den förpliktades betalningsförmåga och övriga

omständigheter som inverkar på saken. Den myndighet som har förelagt ett vite får enligt 10 § döma ut det, om en part utan giltig orsak har underlåtit att uppfylla huvudförpliktelsen. Om försummelsen fortsätter kan ett nytt vite föreläggas, varvid 12 § ska iakttas.

Möjligheten att förelägga vite behövs i och med att Inkomstregisterenhetens ansvar och skyldigheter i anslutning till registerföringsuppgifterna ökar till följd av de ändringar som föreslås i 4 §. För närvarande har Inkomstregisterenheten inte behörighet att påföra påföljdsavgifter, och Inkomstregisterenheten har således inte själv tillgång till någon metod för att säkerställa att skyldigheten att anmäla till inkomstregistret fullgörs ens när försummelserna upprepas eller i övrigt inte kan anses vara ringa.

Med stöd av 22 § i lagen om inkomstdatasystemet kan Skatteförvaltningen påföra förseningsavgift på grund av försenade anmälningar till inkomstregistret eller försummelse att lämna uppgifter för beskattningen. Bestämmelsens tillämpningsområde är dock begränsat, och därför kan man med stöd av bestämmelsen effektivisera fullgörandet av anmälningsskyldigheten endast indirekt och i begränsad omfattning. Enligt bestämmelsen påför Skatteförvaltningen prestationsbetalaren en förseningsavgift, om i 6 § 2–5 mom. avsedda uppgifter eller i 8 § avsedda uppgifter som hänför sig till dem om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen. Enligt 23 § är förseningsavgiften tre euro för varje dag efter den kalenderdag som föreskrivs i 22 § 1 mom. till den tidpunkt då uppgifterna lämnas, dock högst 135 euro. Om uppgifterna lämnas mer än 45 kalenderdagar efter den dag som föreskrivs i 22 § 1 mom., är förseningsavgiftens belopp dock det nämnda beloppet ökat med en procent av beloppet av den för sent anmälda skattepliktiga prestationen eller av de för sent anmälda pensionsgrundande arbetsinkomster som är större än den skattepliktiga prestationen, dock högst 15 000 euro.

Dessutom kan Skatteförvaltningen med stöd av 22 a § i lagen om beskattningsförfarande påföra den uppgiftsskyldige en försummelseavgift, om det finns en bristfällighet i en deklaration, en annan uppgift eller en handling som lämnas eller i ett förfarande som iakttas för fullgörande av uppgiftsskyldigheten eller någon annan skyldighet enligt den lagens 3 kap., som gäller utomståendes skyldighet att lämna uppgifter, eller om deklarationen, uppgiften eller handlingen lämnas in för sent eller inte alls. Försummelseavgiften kan påföras endast på grund av försummelser att lämna uppgifter som behövs för beskattningen, och den omfattar således inte all anmälan av uppgifter till inkomstregistret.

Enligt 22 a § 8 mom. i lagen om beskattningsförfarande påförs inte försummelseavgift för att uppgifter lämnas för sent till inkomstregistret, om förseningsavgift enligt lagen om inkomstdatasystemet har påförts på grund av att uppgifterna lämnats för sent. Förseningsavgiften och försummelseavgiften är båda administrativa påföljder av straffkaraktär, det vill säga administrativa sanktioner. Vite är däremot inte en påföljd av straffkaraktär och utdömande av vite kan inte strida mot förbudet mot dubbel straffbarhet (HFD 2016:96). Det föreslagna vitet är till sin karaktär en administrativ påföljd med vilket Inkomstregisterenheten förenar huvudförpliktelsen, det vill säga den lagstadgade anmälningsskyldigheten. Bestämmelsen inverkar således inte på Skatteförvaltningens möjlighet att påföra förseningsavgift eller försummelseavgift på grund av försummelse att lämna samma uppgifter. Inkomstregisterenhetens möjlighet att förena skyldigheten att göra anmälan till inkomstregistret med vite överlappar inte heller de befogenheter som dataombudsmannen har till sitt förfogande för att tillse efterlevnaden av dataskyddsförordningen.

Bedömningen av huruvida en försummelse är ringa görs utifrån i vilken omfattning korrekta uppgifter inte har anmälts till inkomstregistret, vilken betydelse de brister som finns i

uppgifterna har för uppgiftsanvändarna i inkomstregistret, huruvida försummelsen att anmäla uppgifter har upprepats i fråga om en viss anmälare och huruvida försummelsen att anmäla uppgifter inbegriper uppsåt. Tillfälliga brister i enskilda inkomsttagares uppgifter bör i allmänhet anses vara av ringa betydelse, om korrekta uppgifter har lämnats inom en rimlig tid efter det att bristerna upptäcktes.

Att rikta vite mot en anställd hos den anmälningsskyldige kan bli aktuellt till exempel i en situation där bolagets verkställande direktör, styrelseordföranden eller någon annan person i betydande ställning i bolaget i väsentlig grad kan anses ha bidragit till att uppgifterna inte har anmälts till inkomstregistret på behörigt sätt. Som en aktör som handlar för den anmälningsskyldiges räkning betraktas till exempel en räkenskapsbyrå eller någon annan tjänsteleverantör till vilken bolagets löneräkning eller betalnings- och anmälningsskyldighetsverksamhet i anslutning till löneräkningen har lagts ut på entreprenad på basis av avtal. För att vite ska kunna riktas mot en utomstående tjänsteleverantör förutsätts det dock att tjänsteleverantören har tillgång till de uppgifter som behövs för anmälan samt en faktisk möjlighet och en på uppdragsförhållandet baserad skyldighet att för den anmälningsskyldiges räkning göra en anmälan i överensstämmelse med datainnehållet för en inkomstregisteranmälan. En ytterligare förutsättning är också då att en person som har en betydande ställning i bolaget har medverkat till försummelsen av anmälan på motsvarande sätt som i fråga om den anmälningsskyldige själv.

Enligt Inkomstregisterenhetsens preliminära bedömning kommer det årligen att fattas cirka 500 beslut om utdömning av vite.

Under beredningen utreddes också möjligheten att föreskriva om behörighet för Inkomstregisterenheten att på grund av försummelse av anmälan till inkomstregistret påföra försummelseavgifter som bestäms schablonmässigt och som åtminstone delvis påförs i en automatiserad process. Detta alternativ bedömdes dock med tanke på förbudet mot dubbel straffbarhet vara en alltför svårhanterlig process och i betydande grad äventyra de anmälningsskyldigas rättsskydd. Det ansågs inte heller vara möjligt att ändra påföljdssystemet för försummelse av anmälningsskyldigheten i anslutning till beskattningen i så stor utsträckning att Skatteförvaltningen inte längre kan påföra försummelseavgifter för försummelse att anmäla uppgifter som ska anmälas via inkomstregistret i samband med verkställandet av beskattningen. Dessutom ansågs det att en administrativ påföljd som syftar till att skapa ett lagenligt rättsläge är en påföljd som lämpar sig bättre för anmälan till inkomstregistret som helhet än en administrativ påföljd av straffkaraktär för försummelse att göra anmälan, som till exempel en försummelseavgift. Vite ansågs också i tillräcklig utsträckning garantera Inkomstregisterenhetsens möjligheter att säkerställa att de anmälningsskyldiga fullgör sin lagstadgade anmälningsskyldighet på behörigt sätt och det ansågs inte heller i detta avseende behövt att införa en strängare påföljd, det vill säga en försummelseavgift.

24 a §. Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen. Det föreslås att paragrafen och dess rubrik ändras så att undantaget från tillämpningen av artikel 18 i dataskyddsförordningen begränsas till vad som är nödvändigt och proportionerligt med beaktande av inkomstdatasystemets användningsändamål. Enligt paragrafens gällande ordalydelse tillämpas artikel 18 i dataskyddsförordningen om den registrerades rätt att begränsa behandlingen inte på behandling av personuppgifter i inkomstdatasystemet.

Det föreslås att bestämmelsens tillämpningsområde begränsas så att uppgifter får lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a § i lagen om inkomstdatasystemet trots att den registrerade åberopar sin rätt enligt artikel 18.1 a i förordningen att begränsa behandlingen av personuppgifter och bestrider personuppgifternas korrekthet. Uppgift om att den registrerade

kräver begränsning av behandlingen av personuppgifter förs in i inkomstregistret och lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a §.

Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar den ändring som gjorts i paragrafens innehåll.

Enligt artikel 18.1 a ska den registrerade ha rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar behandlingen om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet, varvid behandlingen ska begränsas under en tid som ger den personuppgiftsansvarige möjlighet att kontrollera om personuppgifterna är korrekta (led a), om behandlingen är olaglig och den registrerade motsätter sig att personuppgifterna raderas och i stället begär en begränsning av deras användning (led b), om den personuppgiftsansvarige inte längre behöver personuppgifterna för ändamålen med behandlingen men den registrerade behöver dem för att kunna fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk (led c) eller om den registrerade har invänt mot behandling i enlighet med artikel 21.1 i väntan på kontroll av huruvida den personuppgiftsansvariges berättigade skäl väger tyngre än den registrerades berättigade skäl (led d).

I artikel 18.2 i dataskyddsförordningen anges det att om behandlingen har begränsats i enlighet med punkt 1 får sådana personuppgifter, med undantag för lagring, endast behandlas med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. Med hjälp av inkomstdatasystemet tar man emot och registrerar de personuppgifter som prestationsbetalarna lämnat Inkomstregisterenheten och förmedlar dessa uppgifter till de myndigheter och andra aktörer som har rätt att få dem för att prestationsbetalarna ska kunna fullgöra sin lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldighet.

Såsom beskrivs närmare i avsnitt 5 använder en betydande del av användarna av uppgifterna i inkomstregistret de uppgifter som de fått ur inkomstregistret inte bara vid beslutsfattande som gäller inkomsttagaren själv utan också vid beslutsfattande som gäller den prestationsbetalare som lämnat uppgifterna. Uppgifterna i inkomstregistret är därför inte enbart sådana uppgifter om inkomsttagaren själv som enbart skulle inverka på det beslutsfattande som gäller inkomsttagaren, och användningen av dem kan således inte enbart bestämmas av inkomsttagaren, inte ens när det eventuellt finns fel i uppgifterna.

Den behandling av personuppgifter som följer av registerföringsuppgiften bestäms med stöd av dataskyddsförordningen också i situationer som avses i artikel 18.1 a i förordningen, och det är inte ändamålsenligt att till dessa delar föreskriva om behandlingen av personuppgifter i den nationella lagstiftningen. I fråga om inkomstregistrets användningsändamål (mottagande, lagring och förmedling av uppgifter) behöver det i den nationella lagstiftningen föreskrivas om utlämnande av uppgifter med avvikelse från den registrerades rätt att göra invändningar. Därför föreskrivs det i paragrafen om begränsning av rätten att göra invändningar i fråga om utlämnande av uppgifter.

Möjligheten att lämna ut uppgifter, trots att den registrerade har bestridit uppgifternas korrekthet, kan med beaktande av inkomstdatasystemets användningsändamål anses vara ett skäl som rör ett viktigt allmänintresse för en medlemsstat, men för att undvika oklarheter i tolkningen föreslås det dock att det uttryckligen föreskrivs att uppgifterna också i en sådan situation får lämnas ut i enlighet med 5 kap. För att säkerställa begränsningsåtgärdens nödvändighet och proportionalitet avgränsas bestämmelsens tillämpningsområde till att gälla endast de situationer som avses i artikel 18.1 a.

Den registrerades rätt att göra invändningar mot behandlingen i enlighet med artikel 18.1 b på den grunden att behandlingen är olaglig behöver inte begränsas särskilt. I ett sådant fall ligger det också i den personuppgiftsansvariges intresse att försäkra sig om att mottagaren av uppgifterna har rätt att behandla de uppgifter som lämnas ut. Artikel 18.1 c i dataskyddsförordningen blir däremot inte tillämplig, eftersom i de situationer som avses i artikeln kommer uppgifter inte heller annars längre att lämnas ut ur registret. Eftersom den rättsliga grunden för Inkomstregisterenhetsens behandling av personuppgifter är artikel 6.1 c, på basis av vilken den registrerade inte har rätt att göra invändningar mot behandlingen av sina personuppgifter, blir inte heller artikel 18.1 d tillämplig.

Tillämpningsområdet för den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kan begränsas i enlighet med artikel 23 i förordningen, om begränsningen i fråga till väsentliga delar respekterar de grundläggande fri- och rättigheterna och är en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle och om begränsningen uppfyller någon av de grunder för begränsning som anges i artikel 23.1. Grunden för den föreslagna begränsningen är led e i den artikeln, det vill säga att säkerställa en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse. Den föreslagna bestämmelsen är nödvändig med tanke på inkomstdatasystemets användningsändamål och syftet med den är att undvika till exempel situationer där en person kan kräva att behandlingen av sina uppgifter begränsas till exempel i syfte att undvika betalning av skatter eller återkrav av förmåner eller för att på något annat sätt dra nytta av att myndigheter eller aktörer som sköter en lagstadgad uppgift inte har tillgång till korrekta och uppdaterade uppgifter. Med hjälp av bestämmelsen säkerställs det även att de uppgifter som prestationsbetalaren lämnat i alla situationer är tillgängliga för uppgiftsanvändarna sådana som prestationsbetalaren har lämnat dem till inkomstregistret. På det sätt som beskrivs närmare i avsnitt 5 har detta betydelse med tanke på rätten att få uppgifter, och i synnerhet när uppgifterna används i beslutsfattande som gäller prestationsbetalaren själv.

Om inkomstuppgifterna i inkomstregistret inte lämnas ut, äventyras uppgiftsanvändarnas lagstadgade rätt att få uppgifter i betydande grad och försvåras deras oftast långt automatiserade och till tidsfrister bundna beslutsprocesser väsentligt, och därför bör den föreslagna begränsningen av rätten att göra invändningar anses nödvändig och stå i rätt proportion till det eftersträfvade syftet vad gäller ett stort ekonomiskt eller finansiellt intresse för en medlemsstat. Om den registrerade bestrider riktigheten av sina uppgifter i inkomstregistret, ska uppgift om detta föras in i inkomstregistret. I samband med att uppgifterna lämnas ut ska Inkomstregisterenheten samtidigt lämna uppgift till uppgiftsanvändarna om att den registrerade har bestridit uppgifternas korrekthet. På så sätt får också uppgiftsanvändarna information om att det kan finnas skäl att till vissa delar kontrollera uppgifterna från andra källor, även inkomsttagaren själv. Detta kan anses vara ett tillräckligt sätt att skydda en fysisk person.

6.2 Lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

22 §. Uppgifter som lämnas till kreditgivare. I 2 mom. föreskrivs det om de kreditspecifika uppgifter som ska lämnas ut till kreditgivaren. Det föreslås att 12 punkten, enligt vilken det i dessa uppgifter ingår uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i dataskyddsförordningen, upphävs. Behovet av reglering tillgodoses genom den ändring som föreslås i 25 §. Det föreslås att kommatecknet i slutet av 11 punkten i momentet ersätts med en punkt.

25 §. Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen. Det föreslås att det till 1 mom. fogas en bestämmelse om att uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i dataskyddsförordningen ska lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport.

Bestämmelser om de uppgifter som lämnas till kreditgivare ur det positiva kreditupplysningsregistret finns i 22 §. Uppgift om att den registrerade kräver begränsning av behandlingen av personuppgifter ingår i 2 mom., som gäller kreditspecifika uppgifter som lämnas ut. Uppgifterna lämnas ut med stöd av 21 § 5 mom. i en kreditupplysningsrapport.

På grund av den ändring som föreslås i 24 a § i lagen om inkomstdatasystemet kan kravet på begränsning av behandlingen utöver de nämnda kreditspecifika uppgifterna gälla de inkomstuppgifter ur inkomstregistret som ligger till grund för beräkningen av brutto- och nettoinkomsten.

Ordalydelsen i artikel 19 i dataskyddsförordningen om att varje mottagare till vilken uppgifter har lämnats ut ska underrättas om begränsningar av behandlingen förpliktar inte entydigt till utlämnande av uppgiften i fråga uttryckligen i en kreditupplysningsrapport i samband med andra uppgifter som lämnas ut, utan den kan med iakttagande av de krav som följer av dataskyddsförordningen lämnas ut också på något annat sätt än i en kreditupplysningsrapport. Detta äventyrar dock den registrerades rättsskydd i kreditgivarnas kreditgivningsprocesser, för vilka det är viktigt att alla uppgifter som hänför sig till beslut om kredit finns tillgängliga på en gång och mycket snabbt. För att kreditgivarna på tillbörligt sätt ska känna till ett krav på begränsning av behandlingen vid tidpunkten för kreditbeslutet, ska uppgift om krav på begränsning av behandlingen ingå i de uppgifter som lämnas ut i kreditupplysningsrapporten. Därför bör det i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister föreskrivas särskilt om utlämnande av uppgift om krav på begränsning av behandlingen i en kreditupplysningsrapport så att det gäller alla de uppgiftskategorier som ingår i kreditupplysningsrapporten.

Eftersom 22 § 2 mom. i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister inte gäller utlämnande av uppgifter om brutto- och nettoinkomster som beräknats på basis av uppgifter från inkomstregistret, föreslås det att bestämmelsen om utlämnande av uppgift om begränsning av behandlingen av personuppgifter flyttas från det nuvarande 22 § 2 mom. till 25 §, varvid uppgift om att den registrerade kräver begränsning av behandlingen lämnas ut oberoende av vilken uppgiftskategori i det positiva kreditupplysningsregistret kravet gäller.

Genom den föreslagna ändringen förbättras de registrerades rättsskydd i synnerhet i förhållande till kreditgivarna, när uppgift om att den registrerade kräver begränsning av behandlingen lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport oberoende av vilken uppgiftskategori i det positiva kreditupplysningsregistret kravet gäller.

Ändringen förtydligar situationen också för Inkomstregisterenheten i egenskap av personuppgiftsansvarig för det positiva kreditupplysningsregistret, eftersom det föreskrivs enhetligt att uppgift om krav på begränsning av behandlingen lämnas ut i en kreditupplysningsrapport i fråga om alla de uppgiftskategorier i det positiva kreditupplysningsregistret som den registrerades krav kan gälla.

I praktiken kommer kreditspecifika uppgifter om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter ska begränsas i fråga om uppgifterna om krediten i fråga att lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport på samma sätt som för närvarande. Det föreslås att i fortsättningen ska också uppgift om att den registrerade har krävt begränsning av behandlingen av personuppgifter lämnas ut i fråga om de uppgifter ur inkomstregistret som ligger till grund för beräkningen av brutto- och nettoinkomsten.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 4 januari 2027 för att Inkomstregisterenheten ska ha tillräckligt med tid för att genomföra de funktionella ändringar i inkomstdatasystemet som genomförandet av de nya bestämmelserna förutsätter. Den föreslagna dagen för ikraftträdande är årets första vardag.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

8.1 Regleringens natur med tanke på grundläggande fri- och rättigheter

Ändamålet med inkomstregistret är att ta emot och lagra inkomstuppgifter om inkomsttagare som prestationsbetalare har lämnat och andra uppgifter som har samband med dem och att förmedla uppgifterna till uppgiftsanvändarna för ändamål som föreskrivs i 13 § i lagen. Det är fråga om ett automatiserat, centraliserat och riksomfattande informationssystem för lämnande och vidareförmedling av inkomst- och förmåsuppgifter.

I inkomstregistret införs personuppgifter och därför är förslagen till ändringar i den personuppgiftsansvariges ansvar av betydelse med tanke på det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen.

8.2 Skyddet för privatlivet och personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd ansett det vara viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter att reglera åtminstone registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet rätten att lämna ut uppgifterna, och bevaringstiden för uppgifterna i personregister samt den registrerades rättsskydd (GrUU 25/1998 rd). Det har dessutom krävts att regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska vara heltäckande och detaljerad.

Vid bedömningen av sådan reglering har grundlagsutskottet särskilt påpekat att inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 14/2018 rd, s. 5 och de utlåtanden som nämns där). Lagstiftarens handlingsutrymme vid utfärdandet av bestämmelser om behandling av personuppgifter begränsas särskilt av att skyddet för personuppgifter delvis omfattas av skyddet för privatlivet som garanteras i samma moment i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren ska tillgodose denna rättighet på ett sätt som kan anses vara godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna.

Till kärnområdet för skyddet för personuppgifter hör behandling av känsliga uppgifter. Även behandlingen av uppgifter som hör till sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen omfattas av särskilda begränsningar. I inkomstregistret införs inte känsliga uppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Genom förslaget utvidgas inte heller de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret jämfört med nuläget.

Grundlagsutskottet har dock, utöver behandlingen av känsliga uppgifter, också fäst uppmärksamhet vid viss övrig i konstitutionellt hänseende särskild behandling, i fråga om vilken regleringen fortfarande bör analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå. Sådan behandling är till exempel sådan som

innebär utövning av offentlig makt eller som i övrigt sker i en regleringskontext där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna. (GrUU 14/2018 rd, s. 6–7)

Skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) samt skyddet för privatlivet som tryggas i artikel 7 och skyddet för personuppgifter som tryggas i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 52.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dess rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. I artikel 52.3 i stadgan anges att i den mån som stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. EU-domstolens domar bestämmer det centrala innehållet i skyddet för privatlivet och personuppgifter i dessa avseenden. Dessutom har artikel 8 i Europakonventionen i Europadomstolens rättspraxis ansetts täcka även skyddet för personuppgifter.

Med tanke på dataskyddsförordningen är det fråga om sådana i skäl 10 i förordningen avsedda bestämmelser om behandling av personuppgifter för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning som utförs av den personuppgiftsansvarige genom vilka tillämpningen av bestämmelserna i förordningen preciseras. Även om dataskyddsförordningen är direkt tillämplig nationell rätt, ger den medlemsstaterna ett visst nationellt handlingsutrymme. I förslaget utnyttjas inte det nationella handlingsutrymmet enligt förordningen annat än genom att det föreslås mer exakta bestämmelser inom de gränser som förordningen tillåter.

Att de ansvar och skyldigheter som tillämpas på den personuppgiftsansvarige ändras så att de motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen bidrar till att stärka de grunder på basis av vilka behandlingen av uppgifter genom att ta emot, lagra och förmedla uppgifter som prestationsbetalarna lämnat till uppgiftsanvändarna via inkomstdatasystemet ska anses godtagbar med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Det är fråga om en registerföringsuppgift i anslutning till lagring och förmedling av sådana uppgifter som behövs för skötseln av uppgiftsanvändarnas lagstadgade och viktiga uppdrag av allmänt intresse och i fråga om vilken den rätt för uppgiftsanvändare att få uppgifter trots sekretessbestämmelserna föreskrivs separat för varje uppgiftsanvändare någon annanstans i lag.

8.3 Användning av det nationella handlingsutrymmet och rättslig grund för behandlingen

Dataskyddsförordningen är en EU-rättsakt som till alla delar är förpliktande och direkt tillämplig lagstiftning i samtliga medlemsstater. I EU-domstolens rättspraxis har unionslagstiftningen företräde framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis (se till exempel GrUU 1/2018 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att det inte ingår i dess konstitutionella uppdrag att bedöma den nationella genomförandelagstiftningen med avseende på den materiella EU-rätten (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Utskottet har emellertid kommenterat förhållandet mellan EU-lagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Utskottet har i sin tolkningspraxis ansett det viktigt att det, i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan, tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Utskottet har därför framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om

bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande om lagstiftning som kompletterar dataskyddsförordningen sett det som motiverat att justera sin tidigare ståndpunkt i fråga om lagstiftningen om skyddet för personuppgifter på vissa punkter. Utskottet anser att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Således är det inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. I stället bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. (GrUU 14/2018 rd, s. 3).

Grundlagsutskottet anser också att vi med tanke på tydligheten bör förhålla oss restriktiva när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i den allmänna dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. (GrUU 14/2018 rd, s. 5)

Genom de föreslagna bestämmelserna ändras de ansvar och skyldigheter som tillämpas på den personuppgiftsansvarige för inkomstdatasystemet så att de motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Genom förslaget blir det även möjligt att förelägga vite för fullgörande av den lagstadgade anmälningsskyldigheten. De föreslagna bestämmelserna kan med beaktande av motiveringen till dem anses vara nödvändiga i fråga om de bestämmelser som ska tillämpas på den personuppgiftsansvarige samt till övriga delar uppfylla kravet på ett mål av allmänt intresse. Ändringarna ska också anses stå i proportion till det eftersträvade syftet. Skyddet för privatlivet begränsas inte mer än vad som behövs med tanke på registrets användningsändamål, och de föreslagna bestämmelserna kränker inte kärnområdet för skyddet för privatlivet.

Den rättsliga grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen är lagen om inkomstdatasystemet och den speciallagstiftning om uppgiftsanvändare som det hänvisas till i 3 kap. och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet. I 2 kap. i lagen om inkomstdatasystemet föreskrivs om den personuppgiftsansvarige och om registrets användningsändamål med de ändringar som föreslås i denna proposition. I 3 kap. i lagen om inkomstdatasystemet föreskrivs det om de uppgifter som ska införas i inkomstregistret, för vilka den rättsliga grunden är bestämmelserna i lagen om inkomstdatasystemet samt de någon annanstans i lag föreskrivna anmälningsskyldigheterna och rättigheterna att få uppgifter som nämns i den lagen. I detta sammanhang föreslås inga ändringar i bestämmelserna om de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret, utan till uppgiftsanvändarna ska även i fortsättningen lämnas ut samma uppgifter som redan nu förmedlas till dem via inkomstregistret. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur inkomstregistret finns i 5 kap. i lagen om inkomstdatasystemet. I 13 § föreskrivs det om till vilka uppgiftsanvändare och för vilka ändamål uppgifter får lämnas ut ur

inkomstregistret. Grunden för rätten att få uppgifter är alltid den rätt till uppgifter som anges för uppgiftsanvändaren någon annanstans i lag och rätten att få uppgifter ur inkomstregistret kan aldrig grunda sig enbart på bestämmelserna i 13 § i lagen om inkomstdatasystemet. Inkomstregistret tillgodoser endast centraliserat den rätt att få personuppgifter ur inkomstregistret som anges för uppgiftsanvändaren någon annanstans i lag.

Enligt regeringens uppfattning överensstämmer de föreslagna bestämmelserna med grundlagsutskottets utlåtandepaxis och uppfyller kraven i 10 § i grundlagen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) den svenska språkdräkten i rubriken för 2 kap. samt, 4 §, 18 § 1 mom. och 24 a §, av dem 24 a § sådan den lyder i lag 176/2019, och
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

2 kap.

Personuppgiftsansvarig och inkomstregistrets ändamål

4 §

Personuppgiftsansvarig samt ansvar i samband med inkomstdatasystemet

Personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen (*Inkomstregisterenheten*). Inkomstregisterenheten och Skatteförvaltningen är dock gemensamt personuppgiftsansvariga när det gäller inkomstdatasystemets underhåll, tekniska funktion och informationssäkerhet.

Inkomstregisterenheten svarar för mottagandet, bevarandet och utlämnandet av personuppgifter och av inkomstuppgifter och andra uppgifter som har samband med dem samt för den personuppgiftsansvariges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, föreskrivna övriga skyldigheter samt för tillgodoseendet av de registrerades rättigheter.

Inkomstregisterenheten ska genom beslut närmare fastställa vilka uppgifter som ska föras in i inkomstregistret med stöd av denna lag. Inkomstregisterenheten ska även fatta beslut om vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna för de ändamål som avses i denna lag.

18 §

Avförande av uppgifter

Uppgifterna i inkomstregistret avförs ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in. En i inkomstregistret införd uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen avförs dock när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.

21 a §

Vite

Om en anmälningsskyldig försummar sin anmälningsskyldighet enligt 6, 8 eller 10–12 § och försummelsen inte är ringa, kan Inkomstregisterenheten vid vite ålägga den anmälningsskyldige att fullgöra sin skyldighet. Vite kan, om det finns särskilda skäl, även föreläggas en person som är anställd hos den anmälningsskyldige, eller någon annan som handlar för den anmälningsskyldiges räkning.

Beslut om utdömande av vite fattas av Inkomstregisterenheten.

Om inte något annat följer av denna lag, tillämpas viteslagen (1113/1990) på vitesärenden samt på sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite.

24 a §

Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen

Uppgifterna får lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a § trots vad som i artikel 18.1 a i dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar sin behandling av personuppgifter, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Uppgift om att den registrerade har krävt begränsning av behandlingen av personuppgifter införs i inkomstregistret och lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 22 § 2 mom. 12 punkten
samt
ändras 22 § 2 mom. 11 punkten och 25 § som följer:

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kredit-specifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet.

25 §

Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen

Uppgifterna får lämnas ut för de ändamål som anges i 21 och 24 § trots vad som i artikel 18.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar sin behandling av personuppgifter, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Uppgift om att den registrerade har krävt begränsning av behandlingen av personuppgifter lämnas ut till kreditgivarna i en kreditupplysningsrapport.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 januari 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Finansminister Riikka Purra

1.

Lag

om ändring av lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) den svenska språkdräkten i rubriken för 2 kap. samt, 4 §, 18 § 1 mom. och 24 a §, av dem 24 a § sådan den lyder i lag 176/2019, och *fogas* till lagen en ny 21 a § som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Registeransvarig och inkomstregistrets ändamål

4 §

Registeransvarig samt ansvar i samband med inkomstdatasystemet

Registeransvarig för inkomstdatasystemet är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen (*Inkomstregisterenheten*).

Inkomstregisterenheten ska genom beslut närmare fastställa vilka uppgifter som ska föras in i inkomstregistret med stöd av denna lag. Inkomstregisterenheten ska även fatta beslut om vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna för de ändamål som avses i denna lag samt ansvara för förmedlingen av uppgifter från inkomstregistret till uppgiftsanvändarna.

Inkomstregisterenheten förvaltar inkomstdatasystemet och ansvarar för inkomstdatasystemets funktion och informationssäkerhet tillsammans med Skatteförvaltningen.

Föreslagen lydelse

2 kap.

Personuppgiftsansvarig och inkomstregistrets ändamål

4 §

Personuppgiftsansvarig samt ansvar i samband med inkomstdatasystemet

Personuppgiftsansvarig för inkomstdatasystemet är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen (*Inkomstregisterenheten*). *Inkomstregisterenheten och Skatteförvaltningen är dock gemensamt personuppgiftsansvariga när det gäller inkomstdatasystemets underhåll, tekniska funktion och informationssäkerhet.*

Inkomstregisterenheten svarar för mottagandet, bevarandet och utlämnandet av personuppgifter och av inkomstuppgifter och andra uppgifter som har samband med dem samt för den personuppgiftsansvariges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av

Gällande lydelse

Prestationsbetalarna ansvarar för att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret är riktiga och för att rätta uppgifterna utan obefogat dröjsmål.

Om en inkomsttagare begär att en felaktig uppgift som en prestationsbetalare har lämnat till inkomstregistret ska rättas, ska begäran om rättelse riktas till prestationsbetalaren.

Inkomstregisterenheten kan, om den upptäcker tekniska fel i uppgifterna, begära att prestationsbetalaren kontrollerar riktigheten hos de uppgifter prestationsbetalaren har lämnat till inkomstregistret.

18 §

Avförande av uppgifter

Uppgifterna i inkomstregistret avförs ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in.

Föreslagen lydelse

*sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan **dataskyddsförordningen**, föreskrivna övriga skyldigheter samt för tillgodoseendet av de registrerades rättigheter.*

Inkomstregisterenheten ska genom beslut närmare fastställa vilka uppgifter som ska föras in i inkomstregistret med stöd av denna lag. Inkomstregisterenheten ska även fatta beslut om vilka uppgifter ur inkomstregistret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna för de ändamål som avses i denna lag.

18 §

Avförande av uppgifter

Uppgifterna i inkomstregistret avförs ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in. *En i inkomstregistret införd uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18.1 i dataskyddsförordningen eller att dataombudsmannen har utfärdat ett föreläggande om begränsning av behandlingen avförs dock när det inte längre är nödvändigt att begränsa behandlingen.*

21 a §

Vite

Om en anmälningsskyldig försummar sin anmälningsskyldighet enligt 6, 8 eller 10–12 § och försummelsen inte är ringa, kan Inkomstregisterenheten vid vite ålägga den anmälningsskyldige att fullgöra sin

Gällande lydelse

24 a §

*Undantag från rätten att begränsa
behandlingen av personuppgifter*

Den registrerades rätt enligt artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) att begränsa behandlingen av personuppgifter tillämpas inte på behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet.

Föreslagen lydelse

skyldighet. Vite kan, om det finns särskilda skäl, även föreläggas en person som är anställd hos den anmälningsskyldige, eller någon annan som handlar för den anmälningsskyldiges räkning.

Beslut om utdömande av vite fattas av Inkomstregisterenheten.

Om inte något annat följer av denna lag, tillämpas viteslagen (1113/1990) på vitesärenden samt på sökande av ändring i beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite.

24 a §

Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen

Uppgifterna får lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a § trots vad som i artikel 18.1 a i dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar sin behandling av personuppgifter, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. Uppgift om att den registrerade har krävt begränsning av behandlingen av personuppgifter införs i inkomstregistret och lämnas ut för de ändamål som anges i 13 och 13 a §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister (739/2022) 22 § 2 mom. 12 punkten
samt
ändras 22 § 2 mom. 11 punkten och 25 § som följer:

Gällande lydelse

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet,

12) uppgift om att den registrerade har krävt att behandlingen av personuppgifter begränsas med stöd av artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen.

25 §

Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen

Uppgifterna får lämnas ut för de ändamål som anges i 21 och 24 § trots vad som i artikel 18.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar sin behandling av personuppgifter, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet.

Föreslagen lydelse

22 §

Uppgifter som lämnas till kreditgivare

För de ändamål som avses i 21 § 1 och 2 mom. får följande uppdaterade kreditspecifika uppgifter lämnas ut ur det positiva kreditupplysningsregistret:

11) förfallodagen för en betalningspost som försenats med minst 60 dagar och beloppet av den obetalda betalningsposten samt uppgift om uppsägning av krediten, om krediten till följd av detta har förfallit till betalning i sin helhet.

(upphävs)

25 §

Utlämnande av uppgifter när den registrerade kräver begränsning av behandlingen

Uppgifterna får lämnas ut för de ändamål som anges i 21 och 24 § trots vad som i artikel 18.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt att kräva att den personuppgiftsansvarige begränsar sin behandling av personuppgifter, om den registrerade bestrider personuppgifternas korrekthet. *Uppgift om att den registrerade*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
har krävt begränsning av behandlingen av
personuppgifter lämnas ut till kreditgivarna i
en kreditupplysningsrapport.

Denna lag träder i kraft den 20 .